Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 9 (13804) | 1975 оной январиин 11, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

ҮГЭСХЭХЫ КЭЛДЭ– РХИМ АМЖАЛТА

...эдэхи табан жэлэй дүрбэниинь үнгэрбэ. Энэ үедэ ...бликымнай колхоз, совхозуудай ажалшад сагай ...лай хэды бэрхэшээлтэй байбашье, урдаа табигдаһан ...гонуудаа бэелүүлхын тула ехэ юумэ хэһэн байна. ...жэлнүүдтэ нилээд ехэ шэнэ газар хахалагдажа, та... ...ын талмай үргэдхэгдөө. Газарай үрэжэл һайжаруул... ...лон жэлэй ногооной тарилгые үргэдхэхэ, һайжаруу... ...мал бэлшээри түхеэрхэ, малай байрануудые бариха, ...ажалые эрхилэлгэдэ шэнэ, түрүү технологи нэбтэ... ...хэ талаар горитой ажал хэгдээ. Тиигэжэ ажахынууд... ...лай тоо толгой олошорһон, ашаг шэмэнь дээшэлһэн ...

...э жэлнүүдтэ колхоз, совхозуудай материально-техни... ...хүсэнниинь нилээд нэмээ. Хүдөө ажахыда дүрбэн ...й туршада 4,5 мянган трактор (тэрэ тоодо К-700 ...эй хүсэтэ трактор), 3,5 мянгаад комбайн, 2,8 мян... ...автомобиль, хэдэн өөлон зүйлэй бусад машинанууд ...эн байна. Энэ үедэ колхоз, совхозууд урдынхиһаа ...дахин ехэ минеральна үтэгжүүлгэ абаа. Жэл ерэ... ...ри хүдөө ажахые оньһожоруулха, электрын хүсөөр ...ха хэрэг өөдөөл гаража байна.

...э бүгэдын ашаар республикамнай үнгэрһэн дүрбэн ...й туршада урда тээхи энэ үеынхиһөө ехэ ороохо ...ургуулжа абаһан байна. Гүрэндэ мал ажалай про... ...уудые худалдаха дүрбэн жэлэй түсэб ноохонһоо ...рээ сүм дүүргэгдээ. Зүгөөр олохон ажахынууд, ай... ...д, республикамнай бүхыдөө гүрэндэ ороохо, хар... ...а, овощ худалдаха табан жэлэй түсэб бэелүүлхэ ...р бэрхэшээлтэй байдалда оронхой. Тиимэһээ эдэ ...ктнуудые ехээр абаха талаар энэ жэлдэ эрид хэм... ...үүд бэелүүлэгдэхэ болоно.

...дөө ажахыдамнай хүсэд хэрэглэгдээгүй арга болом... ...уд ехэ бии гээшэ. Илангаяа тариалан, сабшалан, ...эриин ургаса дээшэлүүлхэ талаар дутагдалнууд ...

...эниие республикын түрүү ажахынуудай жэшээ ...һээ элеэр харанабди. Түнхэнэй аймагай Ленинэй ...жэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон ...ажалшад эдэ жэлнүүдтэ газартаа эзэн ёһоор хан... ...боложо, тариалангаа үргэдхэхэ, үрэһэеэ һайжа... ...а, тарилгынгаа хубаарилгые гүримшүүлхэ, саб... ...нгаа харууһалха хэрэгтэ анхаралаа ехээр табиһанай ...р урдынхиһаа 1,4 дахин ехэ тариа, 1,5 дахин ехэ ...абаһан байна.

...д муу үрэһөөр тарилга хэдэг, газараа мууса эл... ...илдэг, аргал шэбхээ хүсэдөөр хэрэглэдэггүй, уһа... ...нгаа газар зүбөөр ашагладаггүй, тариалангаа үр... ...ые оролдодоггүй, механизаторнуудые һурган бэлдэ... ...рэгые тоодоггүй аад, бүхы зэмээ сагай уларилда, ...ай мууда тохохоёо оролдодог хүтэлбэрилэгшэд, мэр... ...тэд олон дайралдадаг. Саашадаа иимэ байдалые ...ээр бэшэ. 1975 ондо тариалан, сабшалан, бэлшээ... ...ургаса эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүд абтаха ушар...

...жэлэй дутамаг, хүтэлбэрилгын һула, фермэнүүд ...зоотехническэ, ветеринарна хүдэлмэриин хангалта... ...ор ябуулагдадаг дээрэһээ мал ажалда горитой ду... ...нууд ушарна, тэндэ бии байгаа арга боломжонууд ...һайнаар хэрэглэгдэнэгүй. Жэл бүри олон мал, түл ...э үхэл гарзада оруулагдана. Эхэ мал олоороо һу... ...улагдана. Үнгэрһэн жэлдэ эхэ хонидой, эмэ түлгэ... ...й дүрбэнэй нэгэ хубинь хурьгалаагүй, һубай гараа. ...минай, Бэшүүрэй аймагуудта үнеэд олоороо һубай... Эдэ бүхы дутагдалнуудтай эбсэжэ болохогүй.

1975 ондо республикын колхоз, совхозууд гүрэндөө ...мянган тонно мяха, 133 мянган тонно һү, 7.100 тон... ...ооһо, 95 миллион үндэгэ худалдаха түсэбтэй. Энэ ...зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула мяха, ...ооһо үндэгэ абалгые дээшэлүүлхэ шухала хэмжээ... ...ажахы бүхэндэ хараалагдажа, оролдосотойгоор дүүр... ...хэ болоно.

...эн түрүүн эхэ малаа бүхыдэнь, саг соонь үрэжүүлхэ ...ла. Ноябрь, декабрь һарануудта республика дотор ...мянгаад үнеэн тугаллаһан байна. Мүн түл үгэмөөр ...эмэ хашарагууд ажахынуудта бии. Эдэниие бүхы... ...ойрын хоёр һарын туршада үрэжүүлжэ, ороондо ...лха байна.

...ёрдохёор, мяха худалдаха түсэбөө бэелүүлхын ту... ...ахан, шубуу үсхэбэрилхэ хэрэгтэ анхарагдаха боло... Илангаяа Мухар-Шэбэрэй, Кабанскын, Улаан-Үдын ...он Бэшүүрэй аймагуудта эхэ гахайнуудые олоор саг ...нь үрэжүүлхэ, олон поршоонхо абаха тушаа эмхидхэ... ...ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ушартай. Бүхыдөө энэ жэлдэ ...ынь 150 мянган поршоонхо абаха, түлжүүлхэ зорил... ...абигдана.

...рбадахяар, гүрэндэ тушаагдаха хонидоо энэ жэлдэ ...аар шахан таргалуулбал, нилээд ехэ мяхан нэмэжэ ...ха гээшэ. Тиимэһээ ажахы бүхэндэ энэ хүдэлмэри ...дхэгдэжэ, гүрэндэ тушаагдаха хонид саг соогоо ил... ...дэжэ, шахан таргалуулагдаха эрилтэтэй. Мүн гүрэндэ ...аагдаха үхэрнүүдээ, гахайнуудаа һайса таргалуулха ...на.

Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө ажахы бүхэндэ малай ...г шэмэ дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха шухала. ...нгаяа һү һаалиин фермэнүүдтэ анхарал ехээр табиг... ...а, һаалиин малые зүбөөр эдеэлүүлхэ, шэнэ тугалла... ...үнеэдые һайнаар һааха шухала.

...игээд хонидой олоороо хурьгалха саг тулажа ерэбэ. ...ехэ харюусалгатай хүдэлмэриие амжалтатайгаар үн... ...хын тула ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэл... ...партийна организацинууд хэрэгтэй бүхы юумэ хэ... ...эхэ хонидой отара бүхэниие хиналтадаа абаха, хони... ...то бодото туһаламжа хүргэхэ уялгатай.

...нэ жэлдэ малай олон байранууд, комплекснууд бу... ...дэхэ, малшадай ажалые үргэлжэдэнь оньһожоруулха ...олон түхеэрэлгэнүүд тодхогдохо хараатай. Тиимэһээ ...илгын хүдэлмэриие эрид һайжаруулха, «Бурятцелин... ...ой» трестын болон барилгын бусад эмхинүүдтэ бии ...аа дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэй.

Колхоз, совхозуудай экономическа дүнгүүдые һайжа... ...лха гээшэ КПСС-эй ЦК-гай декабриин Пленумэй та... ...н шухала зорилгонуудай нэгэниинь болоно. Мүнөө ...республикын олохон колхоз, совхозуудта экономиче... ...хүдэлмэри тон хангалтагүй байһан зандаа. Продук... ...өөрынь үнэ сэн яахадаа ехэб, тэрэниие хямдаруул... ...үйлэдбэриин гаргашые бага болгохын тула юу хэ... ...гэжэ ажахы бүхэндэ һайса бодомжологдодоггүй, бо... ...хэмжээн абтадаггүй байна. Зүгөөр колхоз, совхо... ...дта экономистнууд, тоо бүридхэгшэд, мэргэжэлтэд ...н. Эдэнэр ажахыгаа ашаг олзотой болгохо тушаа ...жэлдэ бүхы хүсөөрөө оролдохо уялгатай.

1975 ондо бага гаргашатайгаар ехэ, һайн шанартай ...дукци абахын тула хаа хаанагүй социалис мүрысөөе ...хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ, КПСС-эй ЦК-гай Хандал... ...бодото ажалаараа харюусая.

ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгэлдэр, январиин 10-най үдэр областной партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо дүүрэбэ.

Суглаанай хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой гэшүүд ба гэшүүндэ кандидадууд, областной партийна организациин шалгалтын комиссиин гэшүүд, республикын министерствэнүүдэй болон албан зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, КПСС-эй райкомуудай секретарьнар, аймагай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, предприятинууд, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хабаадалсаба.

«КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй дүнгүүд ба областной партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудалаар КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** элидхэл хэһэн байна.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь **А. М. Беляков**, КПСС-эй Зэдын райкомой нэгэдэхи секретарь **С. Б. Жаргалов**, КПСС-эй Хурамхаанай райкомой нэгэдэхи секретарь **К. Д. Дагбаев**, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй начальник **А. С. Асеев**, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь **Г. М. Конев**, Гусиноозерскын ГРЭС-эй барилгын управлениин начальник **Р. Т. Дриц**, КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Н. Е. Шелковников**, Улаан-Үдын нарин сэмбын комбинадай ахалагша сортировщица **Л. А. Иванова**, «Нижнеангарсктрансстрой» трестын начальник **В. М. Кривочуприн**, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **Н. Б. Пиворавов**, Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой, хонишон **О. Э. Сангадиева**, Зүүн Сибириин түмэр замай Улаан-Үдын отделениин начальник **А. А. Кванталиани**, республикын совхозуудай нэгэдэлэй начальник **Г. П. Тюменцев**, Бэшүүрэй аймагай Бодонгуудай совхозой директор **Д. Ц. Цыденжапов**, «Забайкаллес» комбинадай начальник **Д. Д. Серебренников** гэгшэд хабаадалсаба.

Зүбшэһэн асуудалаараа областной партийна эдэбхитэдэй суглаан тогтоол баталан абаа.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Улаан-Үдын трикотажна фабрикын коллектив КПСС-эй ЦК-гай парти болон арадта хандаһан Хандалгада харюу болгон, түгэсхэхы жэлэй эхинһээ габшагайгаар ажаллажа эхилбэ. Коммунис ажалай ударнигууд Евгенья Батурина, Валентина Бухольцева гэгшэд социалис мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Валентина Бухольцева.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

ОРООҺО ТАРЯА ТУШААН АБАДАГ ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ТЕХНИЧЕСКЭ БААЗЫН ХҮГЖЭЛТЫЕ ТҮРГЭДХЭХЭ ТУХАЙ

«Орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудай техническэ баазын хүгжэлтые түргэдхэхэ тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет баталан абаа.

Орооһо таряа бэлэдхэлгын ургалтаһаа орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудай техническэ баазын хүгжэлтын, мүн орооһо таряа хадагалха хранилищинуудые барилгын гээгдэлһээ боложо, гүрэнэй нөөсын ехэ хэмжээнэй таряан газаа обоолоотой байдаг тэжэ тогтоол дотор тэмдэглэгдэнэ.

Орооһо таряа хадагалхын, бүрин бүтэн байлгахын тула орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудай техническэ баазые хүгжөөхэ, орооһо таряа хадагалха хранилищинуудые бариха хэрэг союзна республикануудай, компартинуудай ЦК-нуудай, Министрнүүдэй Соведүүдэй, СССР-эй бэлэдхэлэй министерствын, партиин крайкомууд, обкомууд болон райкомуудай, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй, крайгүйсэдкомуудай, облгүйсэдкомуудай, райгүйсэдкомуудай шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет тоолоно.

1976—1980 онуудай туршада орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудта 40 миллион тонно орооһо хадагалха зернохранилищи, тэрэ тоодо 34 миллион тонно багтааха элеваторнуудые, 6 миллион тонно орооһо багтааха металлическа байрануудые барижа, ашаглалгада үгэхыень СССР-эй бэлэдхэлэй министерствые, СССР-эй хүдөөгэй барилгын министерствые, СССР-эй промышленна барилгын министерствые, СССР-эй барилгын министерствые, СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые баридаг министерствые, СССР-эй энергетико-электрификациин министерствые, Мособлгүйсэдкомой дэргэдэхи Главмособлстрой болон Главмоспромстройе КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет уялгалаа. Орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудай техническэ баазые хүгжөөлгэдэ, мүн зернохранилищинуудые барилгада СССР-эй бэлэдхэлэй министерствэдэ 1976—1980 онуудай туршада 3,5 миллиард түхэриг гүрэнэй капитальна һомололго, тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ 2,5 миллиард түхэриг гаргажа үгэхэ гэжэ тогтоогдоо.

Барилгын хүдэлмэри дүүргэхын тула 1975—1977 онуудай туршада элеваторнуудые, орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудые бариха саг үргэлжэ хүдэлдэг поезднуудые эмхидхэхыень СССР-эй хүдөөгэй барилгын министерствэдэ даалгагдаа.

Зернохранилищинуудые барихын тула оньһожоруулагдаһан нүүдэл колоннонуудые эмхидхэхэ эрхэ СССР-эй барилгын министерствэдэ, СССР-эй промышленна барилгын министерствэдэ, СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые баридаг министерствэдэ олгогдоо.

Оньһожоруулагдаһан нүүдэл колоннонуудые авто-транспортаар, барилгын машинанууд болон механизмуудаар, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй баталһан техническэ талаар хангалгын табелиин ёһоор, техническэ бусад хэрэгсэлнүүдээр хангахыень СССР-эй Госснабта даалгагдаа.

Орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудай дэргэдэ зернохранилищинуудые баридаг барилгын организацинуудай үйлэдбэриин баазые хүгжөөхэ хүдэлмэридэ 1975 онойнгоо түсэб дотор (барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ) СССР-эй бэлэдхэлэй министерствэдэ барилга хэжэ байдаг организацинуудай барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин хэмжээнэй 3 процентые хараалхыень СССР-эй барилгын министерствэдэ, СССР-эй промышленна барилгын министерствэдэ, СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые баридаг министерствэдэ, Мособлгүйсэдкомой дэргэдэхи Главмособлстройдо КПСС-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Совет даалгаба. Энэ капитальна һомололгые хамтадхахыень СССР-эй барилгын министерствэдэ, СССР-эй промышленна барилгын министерствэдэ, СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые баридаг министерствэдэ, Мособлгүйсэдкомой дэргэдэхи Главмособлстройдо даалгагдаа.

1975 оной туршада үргэлжэ түмэр бетон ба суглуулагдамал түмэр бетон болон түмэр зүйлнүүдһээ баригдаха экономическа талаараа эгээн һайн элеваторнуудай проектнүүдые зохёохыень СССР-эй бэлэдхэлэй министерствэдэ дурадхагдаа. Тиигэжэ олон янзын проектнүүдые болюулжа, суглуулагдамал детальнуудые, хэрэгсэлнүүдые, тэрэшэлэн барилгын, хабсаралгын хүдэлмэриие оньһожоруулха түхеэрэлгэнүүдые олоор гаргахыень хангаха зорилго зернохранилищинуудые бариха министерствэнүүд болон зургаануудай үмэнэ табигдаба.

1975 ондо элеваторнуудые бариха чертёжнуудые зохёохыень СССР-эй бэлэдхэлэй министерствэдэ даалгагдаа.

Орооһо таряа тушаан абадаг предприятинуудта ошодог түмэр замые бариха договор зернохранилищинуудые баридаг министерствэнүүд болон зургаануудтай баталжа, бэелүүлхыень транспортна барилгын министерствэдэ даалгагдаа.

Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин машина бүтээлгын, гэр һуудалай приборнуудые бүтээдэг министерство, СССР-эй бэлэдхэлэй министерство 1976—1980 онуудай туршада ороо-һо таряа тушаан абадаг, ороохо сэбэрлэдэг предприятинуудта шухала хэрэгтэй тээрмэ болон элеваторнуудай түхеэрэлгэнүүдые, запасной частьнуудые хэрэгтэй соонь бүтээн гаргаха уялгатай.

1976—1980 онуудай туршада тээрмын, элеваторнуудай түхеэрэлгэнүүдые бүтээдэг предприятинуудые шэнэдхэн заһабарилха, үргэдхэхэ, мүн машина бүтээлгын шэнэ предприятинуудые барихыень, тиигээд эдэ предприятинуудай үйлэдбэриин хүсые түргөөр ашаглахыень хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин машина бүтээлгын, гэр һуудалай приборнуудые бүтээдэг министерство, СССР-эй бэлэдхэлэй министерство, СССР-эй барилгын министерство, СССР-эй промышленна барилгын министерство, СССР-эй хүндэ индустриин предприятинуудые баридаг министерство болон СССР-эй хүдөөгэй барилгын министерствэдэ даалгагдаа.

Союзна болон автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд ороохо таряа тушаан абадаг предприятинуудай дэргэдэ зернохранилищинуудые бариха нютагай барилгын материал болон транспортые түрүүшын ээлжээндэ гаргажа үгэхэ уялгатай.

Зернохранилищинуудые бариха, тогтоогдоһон даалгабаринуудые дүүргэхэ, тиигэжэ гүрэнэй нөөсын ороохо таряа һайнаар хадагалха шухала хэмжээнүүдые союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нууд, Министрнүүдэй Соведүүд, партиин крайкомууд, обкомууд, райкомууд, автономно республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, крайгүйсэдкомууд, облгүйсэдкомууд, райгүйсэдкомууд абаха гэжэ этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет мэдүүлнэ.

ХҮН БҮХЭН ХУБИТАЯА ОРУУЛХА

«...Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлэгты, адууһа малай болон шубуудай тоо толгойе олошоруулагты, бүри ехэ мяха, һү, үндэгэ болон бусад продуктнуудые абагты...», — гэжэ партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаһан Хандалга соо хэлэгдэнэ. Эдэ үгэнүүд бидэ, малшад, һаалишадта сэб сэхэ хабаатай гээшэ.

Партиингаа ЦК-гай Хандалгые дахин дахин уншахадаа, манай орон дотор боложо байһан асари ехэ хүдэлмэриие, мүн дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ тушаа хэгдэжэ байһан оролдолгые элитээр харанабди. Табан жэлэй үнгэрһэн түрүүшын дүрбэн жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ миниишье оруулһан хубита бии гэжэ һанахадаа омогорхохоор байна.

Би хүдөө ажахын институдай һуралсалай «Байкал» ажахын һаалиин фермэдэ һаалишанаар табадахи жэлээ хүдэлнэб. Жэл бүри һү һааха түсэб, уялгаяа үлүүлэн дүүргэдэгбди. Жэшээнь, үнгэрэгшэ 1974 ондо үнеэн бүриһөө 5.540 гаран килограмм һү һаагаад, абаһан социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, жэлэй түсэбһөө гадуур олохон центнер һү тушаагаа һэм. Нёдондо ажахы соогоо дэлгэрһэн мүрысөөндэ үниинэй һаалишад С. П. Степанова Е. И. Ермолаева хоёртол бага ахигдааби. Одоол энэ жэлдэ тэдэниие ахихын тула оролдохоб.

Энээнһээ урагша хэдэн жэлдэ Поселье тосхоной фермэдэ хүдэлөөбди. Тэндэ байрань хуушан, үбэлдөө хүйтэн, шииртэй, ажалыньшье ёһоор оньһожоруулагдаагүй, хүдэлхэдэ бэрхэтэйхэн байгаа. Мүнөө Гүрэльбэ тосхондо һаалиин малай шэнэ байра ашаглагдажа, томодхогдоһон фермэ бии болгогдоо. Эндэ үнеэдые машинаар һаахаһаа эхилээд, бүхы ажал оньһожоруулагданхай. Малшадай гэр байраньшье һайн. Мүнөө һү бүри ехээр һааха арга боломжо гүйсэд бии.

Үнеэдээ тус тустань үгэдэг һүнэйнь зэргээр эдеэлүүлнэбди. Һаалишадай дунда социалис мүрысөөн һайнаар эмхидхэгдэжэ, тэрэнэйнь дүн үдэр, недели, һара бүри жэншэдгүй гаргагдана. Мүн ерэхэ һарада хэды шэнээн һү һааха тушаа тодорхой даабари табигдадаг. Эрхим үрэ дүн туйлаһанай түлөө хүн бүхэн урмашуулагдана.

Юрэдөөл, улам һайнаар хүдэлхэ, табан жэлэй һүүлшын жэлдэ һү ехээр, гаргаша багатайгаар абаха, продукциин шанарые һайжаруулхын тула гансашье ажахын хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бодомжолхо бэшэ, бидэ һаалишад, малшадшье бодотоор оролдохо ёһотойбди. Эгээл тиимэ эрилтэ партиимнай ЦК бидэнэй урда табина ха юм.

Л. МЯХАНОВА,
һуралсалай «Байкал» ажахын һаалишан.
Улаан-Үдын аймаг.

БУРЯАДАЙ АССР-эй, ШЭТЫН ОБЛАСТИИН, ЯХАДАЙ АССР-эй АЖАЛШАДАЙ 1974 ОНОЙ СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ЗАРИМ ДҮНГҮҮД

	Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр: Буряадай АССР	Шэтын обл.	Яхадай АССР
ПРОМЫШЛЕННОСТЬ			
Продукци худалдалга	102	97	102
Ажалай бүтээсэ	99,3	97	100,6
Бүхы промышленна предприятинуудай тоо	195	234	180
Тэрэ тоодо продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүй предприятинууд	23	29	16
Бүхы предприятинуудай тоодо процентээр	12	13	9
ХҮДӨӨ АЖАХЫ			
Мал ажалай гол продуктнуудые худалдалга:			
мяхан	100,4	105	108
һүн	109	108	103
үндэгэн	103	109	111
нооһон	106	107	—
Газар тариалангай гол продуктнуудые худалдалга:			
тариан	46	102	—
хартаабха	86	59	2,1 дахин
овощ	78	76	121
КАПИТАЛЬНА БАРИЛГА			
Гүрэнэй капитальна һомололго — бүхыдөө	91	95	103
тэрэ тоодо барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	90	93	107
Барилгада капитальна һомололго:			
һургуулинуудай барилгада	81	83	108
хүүгэдэй эмхи зургаануудай барилгада	81	79	40
больница ба поликлиникэнүүдэй барилгада	73	89	100
Гэр байра ашаглалгада оруулалга (бүхыдөө)	72	72	110
Өөһэдын хүсөөр бүтээгдэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	89	39	107
ХҮН ЗОНОЙ ХЭРЭГЛЭМЖЭ ХАНГАЛГА			
Хэрэглэмжэ хангалгын бүхы хэмжээн	99	39	103
ХУДАЛДАА НАЙМААН			
Гүрэнэй ба кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай розничнэ эрьесэ	100,7	100,4	98,6

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени

...РОССИДАХИ ТҮРҮҮШЫН РЕВОЛЮЦИДА ЗОРЮЛАГДАНА

КИЕВ. (ТАСС-ай корр.). ...нэй партиин, манай ...оной, уласхоорондын хү... ...өөнэй түүхэдэхи гайхам... ...г ойдо — Россида болоһон 1905—1907 онуудай революциин 70 жэлэй ойдо зо... ...улагдаһан «Ленин ба мүнөө саг» гэжэ лектори саг үргэлжэ байхаар Киевтэ нээгдээ. Энэнь партиин горкомоор, В. И. Ленинэй Түбэй музейн филиалаар, «Знание» бүлгэмэй хотын организацяар эмхидхэгдэбэ.

Хахад жэлэй турша соо энэ музейдэ үнгэргэгдэхэ һуралсалда хотын лекторнууд, пропагандистнууд, политинформаторнууд уригданхай. Эдэнэр Ленинэй һургаал тухай, Россидахи арадай түрүүшын революциин бүхэдэлхэйн түүхэтэ удха шанар, Агуу Октябриин илалта тухай, манай илалта түгээс социалис обществын тогтоолоһон, дэлхэйн социалис байгуулалтын бүридэн бии болоһон, түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй — 1975 оной даабаринуудые болзорһоо урид дүүргэхын түлөө совет арадай тэмсэл тухай лекцинүүдые шагнаха юм.

Ф. Д. КУЛАКОВ ВОЛГОГРАДАЙ ОБЛАСТЬДО

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). ...дэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Ф. Д. Кулаков Волгоградай тракторна заводто ...ожо, үйлэдбэритэйнь, шэнэ техникын туршагдажа ...йгаа дээжэнүүдтэй танилсаһан, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадтай хөөрэлдэһэн байна. Нүхэр Ф. Д. Кулаков «Советская Россия» совхоздо, «Карповская» гэжэ шубуудай фабрикада хүрөө.

Нүхэр Ф. Д. Кулаков партиин обкомдо областиин партийно-ажахын эдэбхитэдтэй уулзаба. КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдһээ, партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй Хандалгаһаа эхэ үндэһэтэй зорилгонуудые дүүргэхэ ябадалтай холбоотой олон асуудалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Нүхэр Ф. Д. Кулаков Москвадаа бусахаяа январиин 9-дэ Волгоградһаа мордоо.

ЕРЭХЭ ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБӨӨР

КАБАНСК. Загаһа олзоборилгын «40 лет Октября» колхозой загаһашад табан жэлэйнгээ түсэбые эгсэ дүрбэн жэлэй туршада дүүргээ юм. Таһалгаряагүй загаһа олзоборилдог И. Сахновой, А. Темниковэй хүтэлбэрилдэг бригадын загаһашад ажахы дотороо дэлгэрһэн мүрысөөндэ онсо шалгаржа ябана. Мүнөө колхозой загаһа олзоборилогшод ерэхэ — 1976 оной түсэбөөр ажаллажа байнхай.

А. ХАЛТУЕВ.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

КАДРНУУДЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ—АНХАРАЛ

«Хонишод болон механизаторнуудай кадрнуудые хүмүүжүүлхэ талаар аймагай партийна организацинн бэелүүлхэ зорилгонууд тухай» асуудал КПСС-эй Хэжэнгын райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Р. Г. Баяртуев тус асуудалаар элидхэл хэхэ зуураа, хонишодой болон механизаторнуудай кадрнуудаар аймагай ажахынуудые дүүрэнээр хангаха талаар ямар хүдэлмэрин ябуулагдажа байһан тухай хөөрөө. Мүн саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлон харуулжа, бии байгаа дутуу дундануудаа ойрын сагта усадхаха ёһотойбди гэжэ онсолон заагаа.

Хэжэнгын аймагай ажахынуудта 10-дахи СПТУ-гай филиалнууд бии болгогдонхой. Тэндэ залуу хүбүүд, басагад трактор, комбайн шудалдаг юм. Жэшээлхэдэ, «Первомайский» совхоздо энэ хэрэг һайнаар ябуулагдана. Тиимэһээ үнгэрэгшэ жэлэй тарилгын, таряа хураалгын үедэ бүхы трактор, комбайнуудынь хоёр халаанда хүдэлгэгдэһэн байна. Нигэжэ ажалай бүтээсэ эли бодо дээшэлһэн байха юм.

«50 лет Октября» совхоздо 14 хүн СПТУ-да, 6 хүн комбайнернуудай курсада һурана. Энээн дээрэһээ хараад үзэхэдэ, тус ажахын дирекци, партком, комсомолой комитет залуушуулые таряан ажалда хүдэлгэхын тулада горитой хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлнэ гэжэ элирнэ.

Гэбэшье дутуу дунданууд үшөөл бии. Загаһатын совхоздо СПТУ-гай филиал бии болгогдоогүй. Тиимэһээ трактор, комбайнуудые хоёр халаанда хүдэлгэхэ гэхэдэнь, механизаторнуудай дутаһаниинь гайхалгүй ааб даа.

Мүн зарим совхозуудта дүй дүршэлөөр бага зондс техникэ даалгагдадаг байна. Энээнһээ боложо тракторнууд саһаа урид эбдарнэ, бүтээсэ багатайгаар хэрэглэгдэнэ.

Эдэ мэтын дутуу дунданууд ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй механизаторнуудай кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, һургаха талаар ябуулха ёһотой хүдэлмэреэ муугаар, хайша хэрэгээр эрхилһэнһээнь болоо гэжэ нүхэр Баяртуев тон зүб тэмдэглээ.

Аймаг дотор хонин ажалые улам хүгжөөхэ талаар горитой хэмжээнүүд абтана, Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын суута хонишод, Октябриин Революциин ордено Ш. Н. Намжилов, Ленинэй ордено Ц. Б. Цыденова болон бусад залуу хонишодто ходо туһалжа, дүй дүршэлдөө һургажа байдаг юм. Энээнэй ашаар залуу хонишодой ажалай дүнгүүд эрид һайжараа.

Худанай совхозой главна зоотехник П. Н. Баинов, «50 лет Октября» совхозой директор Б. П. Семенов, «Первомайский» совхозой главна инженер У.-О. Д. Ендонов, Хэжэнгын совхозой парткомой секретарь Г. З. Бальжиров болон бусад хонишод болон механизаторнуудай кадрнуудые хүмүүжүүлхэ, һургаха талаар юу хэжэ байһан тухайгаа хөөрөөд, энэ хэрэг бүри һайжаруулхын тулада ямар хэмжээ ябуулгануудые ерээдүйдэ бэелүүлхэ байһанаа сугларгашадай анхаралда табиба.

Пленум хэлсэгдэһэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан абаа.

Р. ЦЫМПИЛОВ,
КПСС-эй райкомой таһагые даагша.

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭД ҺУРАНА

КПСС-эй Яруунын райком партийна организацинуудые хүтэлбэрилэгшэдэй дүршэл шадабарине улам дээшэлүүлхэ зорилгоор үе-үе болоод лэ һуралсал үнгэргэдэг юм. Тиин һаяхан ажахынуудай парткомуудай, эхин болон цехэй парторганизацинуудай секретарьнарай, тэдэнэй орлогшонорой ээлжээтэ семинар партиин райкомдо болобо.

Партиин райкомой секретарь В. З. Алсахаев хэһэн элидхэл соогоо аймагай ажалшадай 1974 онойнгоо түсэб болон социалис уялгануудые ямараар дүүргэһэн тухай мэдээсээ. Олонинтын дунда ябуулагдадаг ниитэ политическэ хүдэлмэри бүри һайжаруулха, ажалша коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ зорилгонууд тухай онсо тогтоо.

Удаань партиин райкомой секретарь И. Е. Карбаинов партийна эхин организацинуудта үнгэргэгдэһэн тоосоогой һунгалтын суглаанда бэлдэхэ, тэрэнние үнгэргэхэ дүршэл тухай хөөрэбэ. Захиргаанай ажал ябуулгые хинаха комиссинуудай хүдэлмэрине яажа эмхидхэхэ тухай КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагшын уялга дүүргэгшэ Д. Б. Дамбаев семинарта хабаадагшадта тайлбарилан хөөрэжэ үгөө.

Тэрэшэлэн партиин райкомой юрэнхы таһагые даагша А. А. Лобовой хэһэн элидхэл сугларгашадта баһал ехэ аша туһатай байхань сохом. Тэрэ партийна хэрэг дансануудые яажа зүбөөр эрхилхэ, гэшүүнэй түлбэриин тоосоое нарииваар хэхэ, партийна хүдэлмэрине түсэблэхэ асуудалнуудта анхаралаа табиһан байна.

Партийна эхин организацинуудта КПСС-эй гэшүүд болон гэшүүндэ кандидадуудые бүридхэл һайжаруулха, коммунистнуудые бүридхэлһөө гаргаха, бүридхэлдэ оруулха, партиин зэргэдэ абтагшадай хэрэг бэшэхэ гурим тухай асуудалнуудаар райкомой бүридхэлэй секторые даагша С. Т. Аюржанаева заабари үгэһэн байна.

Тус семинар һайнаар эмхидхэгдэжэ, дүй дүршэлтэй партийна хүтэлбэрилэгшэдэй шадабарине улам дээшэлүүлээ, залуу секретарьнарта ехэ һургаал болоо гэжэ тобшолон хэлэхээр байна.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй локомотив-хабсаралгын цехэй коллектив жэлэй даабариһаа гадуур 1 локомотив заһабарилһан юм. Эдэнэр табадахи түгэсхэхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 2 локомотив заһабарилан гаргахаар социалис уялга абанхай. Энэ хараа зорилгонуудаа бэелүүлхын тула цехэй хүдэлмэришэд дундаа мүрысэн хүдэлжэ байна.

Г. С. Есауловагай хүтэлбэрилдэг бригадын хүдэлмэришэд локомотивуудые һайн шанартайгаар гоёон шэрдэжэ, халаан бүриингөө даабари 15—20 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ бригадын хүдэлмэришэд табадахи, түгэсхэхы жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, хаба шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэрдэгшэдэй бригадир Г. С. Есаулова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

МАЛШАДАЙ ЭРИЛТЫЕ ҺАЙНААР ХАНГАХА

ПРОФСОЮЗ АЖАБАЙ

Юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэл дүүрэбэ. Сагай уларилһаа боложо, элдэб бэрхэшээлнүүдэй ушарбашье һаань, Яруунын аймагай ажалшазон мал ажалай продуктнуудые абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө бүхы дээрэнь дүүргээ. Энэ амжалта хадаа малшадай габшагай ажалай, социалис мүрысөөнэй үргэнөөр дэлгэрһэнэй ашаар туйлагдаба бшуу. Нэгэдэхи, хоёрдохи кварталнуудта республика соогоо манай аймагай түрүүшын, гурбадахи кварталда хоёрдохи һуури эзэлжэ гараһан ушар хадаа түхэреэн жэлэй туршада колхоз, совхозуудта ажалай эршын заашье һулараагүйе гэршэлнэ гээшэ. Һү, мяха, нооһо абаха, гүрэндэ тушааха жэлэй түсэбые, социалис уялгануудые үлүүлэн дүүргэһэн Нарһатын, «Комсомольский», Яруунын, Тулдуунай совхозууд, «Коммунизм» колхоз табан жэлэй һүүлшын жэлэй зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга боломжо байгуулха хэрэгтэ эгээл ехэ хубитаяа оруулба.

Ажалай амжалта өөрөө зүн дэгээн ерэдэггүйнь мэдээжэ. Партийна, профсоюзай, комсомолой организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэдэй эмхидхэлэй политическэ хүдэлмэри ямараар ябуулһанһаа, ажалшадай эрилтэ хэрэглэмжые хэр зэргээр хангаһанһаа гол түлэб амжалта дулдыдадаг байна. Тиимэһээ КПСС-эй XXIV съездын, тэрэшэлэн СССР-эй профсоюзуудай XV съездын шиидхэбэринүүд соо материальна баялигуудые байгуулдаг хүнүүдые ажаһуудалай, соёл гэгээрэлэй, медицинын, худалдаа наймаанай талаар хангаха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана.

Энэ талаар һүүлэй үедэ аймаг дотор яһала ехэ юумэн хэгдээ гэжэ хэлэлтэй. Аймагай ажахынуудай газар дайда дэлгэр үргэн гээшэ. Тиимэһээ малшадай түб һууринуудһаа таһаранги, холуур таран оршодог һэн туладань тэдэнние хангаха асуудал шиидхэхэ гээшэ нилээдгүй орёо хэрэг юм. Иимэ эрхэ байдалаа хараада абажа, аймагай партийна болон профсоюзай организацинууд сомоной, сельскэ Соведүүдтэй хамта мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые комплексноор хангаха арга бэелүүлнэ. Ажахы бүхэндэ малшадые зунай һарануудта, үбэлэй хугасаада хангаха, тэдэнэй дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулха хамтын түсэб, график табигдадаг байха юм. Тиин лектор гү, али политинформатор, тосхоной клубай хүдэлмэрилэгшэд, библиотекарь, медфельдшер гэгшэдһээ тусхай бригада эмхидхэгдэжэ, фермэ, отаранuудаар ябадаг. Мүн энэ бригадатай хамта автолавка заатагүй ошолсодог шуу. Ажахы бүхэндэ баталагдаһан графигай ёһоор нимэ бригаданууд һарадаа хоёр дахин заагдаһан маршрудаараа малшадта ошодог болонхой.

Үбэлжэлгын харюусалгатай үеын ябажа байхада, малшадай ажал хэрэгые али болохо аргаар дэмжэхэ, һуудал байдалдань туһалха гээшэ мүнөө тон ехэ удха шанартай болоод байна. Аймагай ажахынуудта малшадые үбэлэй хугасаада хангаха асуудал туш бүриин анхарал ханд на гэжэ хэлэхээр, Ж «Победа» колхоздо 15 ба 25 хадаа ма комплексноор ха үдэр гэжэ тогтоо Энэ болзор намарһаа нэгэшье алгадгүйгөөр талагдана. Соёлой гай, библиотекын, ме тын хүдэлмэрилэгшэд лекторһээ бүридэһэн колхозой бүхы шахуу отаранuудта хэдэн ошоо. Тиихэдэ хо бригадын болон Үхэ МТФ-гэй малшадта шуулай хүсөөр концер бигдаа. Исэнгын со комсомолой комитедэй тарь С. Сультимовага тэлбэрилдэг агитбрига һал малшадта ходо болонхой. «Комму колхозой партийна заци малшадай ажа лай эрилтэ хэрэгл хангаха хэрэг тушаа ехэ анхарал хандуул рэшэлэн Яруунын, « мольский» совхозуудта шадые комплексноор ха хэрэг һайнаар эм дэнхэй.

Гэхэтэй хамта энэ ябуулдаг хэрэгнай хаа нагүй һайн гэхын ар Тулдуунай, Нарһатын, мэй совхозуудай мал хангалгын бригаданууд шалтагаан дурдаад, гаа алдадаг, бо үдэртөө хүлеэжэ малшадта ошонгүй бай байна.

Юрэнхы дээрээ айм тор мал ажалай хүдэ лэгшэдые комплексноо галга яһала һайнаар хэгдэнэ. Энэ талаар д шэлтэй болгдожо бай жэ хэлэмээр. Энэ х аймагай түб тосхоной гэгээрэлэй, медицинын далдаа наймаанай эмх гаануудай хүдэлмэрил ехэ туһа хүргэдэг Нарһатын соёлой о дэргэдэхи агитбригада лай томо томо ферм дээр ябажа лекци уни концерт табидаг, кино руулдаг юм. Соёлой о дэргэдэхи «Ярууна» ансамблиие аймагай бүхэндэ мэдэхэ болон

Наймаанай эмхи з нуудшье малшадай хэрэглэмжэ һайнаар хын тулада яһала орол гаргана. Илангаяа авто нуудые олон болгохо һүүлэй үедэ шухала хэ нүүд абтаһан байна. совхозрабкооп, сельпо дэ автолавка бии. А Улаан Тугай ордено Ц жиев, мүн А. Берёзо эндэхи совхозой мал хүндэтэй айлшадынь бо шаданхай.

Ниитынгээ адууһа гарзагүйгөөр ондо оруу ашаг шэмыень улам лүүлхын түлөө тэмсэжэ һан малшадые культ ажаһуудалай, медиц худалдаа наймаанай т һайса хангажа, тэдэ үндэр бүтээсэтэйгээр лаха, дутуу ядуугүй аж ха эрхэ байдал олгохо колхоз, совхозуудай па на, профсоюзай органи нуудай, нютагай Советд саг үргэлжын анхар байха хэрэг болоно талаар бии байһан дут лаа усадхажа, хүдэл улам һайжаруулха ёһ бди

Ф. ЧЕБУНИ
аймагай хүдөө ажахы бэлэдхэлэй хүдэлмэр лэгшэдэй профсоюз райкомой түрүүлэгш

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИ ҮРГЭДХЭНЭБДИ

Баргажанай үндэр мундарганuудай оройһоо эртэ намарһаа хара һалхин үрхирэн үлеэжэ захалаад, түргөөр хүйтэржэ эхилээ бэлэй. Тиигэжэ манай аймагай малшад үхэр малаа дулаан байрада оруулха, үбһэ тэжээл тухай эртээнһээ бодомжолхо ушартай болоо һэн. Ган гасууртай зун боложо, үбһэ тэжээл, силос, холисо тэжээл ехээр бэлдэхэ аргагүй байбабди. Ороохо таряашье хуряаха талаар түсэбэйнгөө хахадые дүүргээ һэмди. Үбһэ тэжээлээр хангалга оройдоо 40 процентдэ хүргэгдэһэн юм. Иимэ хүшэр хүндэ эрхэ байдалда малай үбэлжэлгэ үнгэргэхэ тухай бодомжолхо болгогдоо һэн.

Байгша оной үбэлжэлгын хүшэр хүндэ байдалые хараадаа абан, КПСС-эй райком, партийна эхин организацинууд малшадай дунда ниитэ политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ гэжэ шиидэһэн байна. Үбэлэй үедэ малшадые һайнаар хангахын, ниитэ политическэ хүдэлмэриин эмхидхэл һайжаруулха зорилготойгоор партиин райком колхоз, совхозуудай парткомуудай секретарьнарай, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкэмуудай түрүүлэгшэнэрэй семинар үнгэргөө һэн. Энэ семинарнай аймагай холын совхоз — Дэрээнэй совхоздо үнгэргэгдэһэн юм. Тус семинарта хабаадагшад энэ совхозой хэдэ хэдэн культбазануудай хүдэлмэритэй танилсаһан, малшадай дунда ябуулдаг ниитэ политическэ хүдэлмэреэрнь һонирхоһон байна.

Үбэлжэлгын эхилхэһээ урид бүхы парткомууд, сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомууд малшадые үбэлжэлгын үедэ хангаха хэмжээ ябуулгануудай түсэб зохёоһон, тэдэ түсэбүүдэй дүүргэлтын хойноһоо хиналта бэелүүлхэ зорилго табиһан байна.

КПСС-эй райкомой бюрогой шиидхэбэреэр партийна организацинууд болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ туһалжа байха комиссинууд эмхидхэн байгуулагдаа һэн. Тэрэ комиссида КПСС-эй райкомой бюрогой нэгэ гэшүүн, райкомой, аймагай Соведэй гүйсэдкомой гэшүүд болон бусадшье хүтэлбэрилхы тушаалтад оруулагдаһан юм.

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэмэл бэшэгые дэмжэн. Дэрээнэй совхозой Аллын һаалиин фермын коллектив малай фермэнүүдые болбосон байдалтай болгохыш, гүрэндэ һү ехээр тушаахын түлөө тэмсэе гэһэн үүсхэл аймаг дотороо эгээн түрүүлэн гаргаһан байна.

Малай үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ хэрэгтэ механизаторнууд (трактористнууд болон жолоошод) ехэ үүргэтэй. Энэниие хараада абан, үбһэ тэжээл зөөдэг механизаторнуудые материальна ба моральна талаарнь урмашуулха хэмжээнүүдые партиин райком болон ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком хараалһан байна. Гэхэтэй хамта, «1974—1975 онуудта малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар нэмэлтэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол КПСС-эй райкомой бюро, аймагай Соведэй гүйсэдком баталан абаһан байна.

Аймагай ажалшадай дунда ниитэ политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилготойгоор КПСС-эй райком «Хүдэлмэришэдтэ, колхозниигуудта, интеллигенцидэ, комсомолшуудболон залуушуулда, һургуулинуудай һурагшадта, аймагай бүхы ажалшадта» хандаһан хандалга тунхаглаа һэн. Үбэлжэлгын эхилээд байхада, энэ хандалга баталан абтаһан байна. Энэ хандалгые хүн зоной дунда тайлбарилан ойлгуулхын тула 67 хүнһөө бүридэһэн агитационно - пропагандистска бүлэгүүд холын гүүртэнүүд ба отаранuудта ошоо бэлэй. Тэдэнэр КПСС-эй райкомой хандалгын удха шанарые эли тодоор тодорхойлжо үгөө.

Энэ хандалгые тайлбарилха талаар партийна даалгабаридаа үнэн сэхээр хандагшадай тоодо 1010-дахи ПМК-гай партийна организациин секретарь А. Н. Толстихин, Хурамхаанай лесхозой директор А. Ф. Кузьмин, арадай судья Г. Д. Хаманов, леспромхозой директор И. И. Рябчиков, ЛПХ-гай главна инженер С. С. Солкин болон бусад оролсоно.

Аймагай малшад энэ хандалгые зүбшэн хэлсэхэ үедөө дотоодын нөөсэ арга боломжонуудые элирүүлхэ, үбһэ тэжээлээ нарин нягтаар гаргашалха тухай хэлсэһэн, дутуу дунданuудаа усадхаха дурадхалнуудые оруулһан байна.

Манай аймагай малшад мүнөө үбэлдөө ехэ шалгалта дабажа байна. Урид хараалһан түсэбүүдээ, абаһан социалис уялгануудаа дүүргэхын түлөө шанга тэмсэл фермэнүүдтэ дэлгэрнэ. Малшадай энэ тэмсэлэй түрүүшын зэргэдэ партийна организацинуудай эгээл эдэбхитэй туһалагшад — агитаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнууд болон лекторнүүд ябалсана. Тэдэнэй хэлэһэн үгэ ажалшадые амжалтада зоригжуулжа, эдэбхи үүсхэлыень бадаруулха ёһотой. Үзэл сурталай хүдэлмэрилэгшэд эрдэм шадабаряа, дүлэтэ үгэнүүдээ хүн зондо зорюулха дүүрэн арга боломжотой. Аймаг доторнай малай 235 фермэ, хониной 175 отара, залуу мал шахадаг 22 гүүртэ тоологдоно. 1000 шахуу малшад, хонишод эдэ гүүртэ, фермэ болон отаранuудта мүнөө ажаллана.

Ниитэ политическэ хүдэлмэридөө хэрэглэхэ тоо, баримтануудшье манайда бии. 1970 онтой жэшэбэл, мяха 20 процент, һү — 19 процент, нооһо — 10 процент ехээр 1974 ондо үйлэдбэрилээбди.

Ниитэ политическэ хүдэлмэри ябуулхын тула 17 культбаза, 11 улаан булан, 122 нүүдэл библиотекэ, 25 нүүдэл кино-түхеэрэлгэ, 21 соёлой байшан бии.

300 гаран агитатор, 140 политинформатор, «Знание» бүлгэмэй 200 шахуу лектор аймаг доторнай ажаллана.

Ушар тиимэһээ малшадай гүрэнэй түсэбүүд, социалис уялгануудаа дүүргэхынь түлөө үзэл сурталай, политическэ талаарнь хангаха бүхы арга боломжонууд бии. Эдэ үдэрнүүдтэ юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ — 1975 ондо дүүргэхэ социалис уялгануудые манай аймагай ажалшад абажа байнхай. Колхоз болон совхозуудай, промышленна предприятинуудай партийна, комсомолой, профсоюзай организацинууд түрүүшүүлэй дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, тэдэнэй туйлаһан амжалтануудые тэмдэглэхэ зуураа, гээгдэлдэ ороһон коллективүүдтэ туһалха, хэрэгтэй һаань, шангахан эрилтэ табижа, үшөө ехэ амжалтануудые ажалдаа туйлаха байха гээд этигэнэбди.

М. БОРХОНОВ.
КПСС-эй Хурамхаанай райкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша.

Изобильный хото шадархи Новотроицка уһанай сөөрэмэй эрьедэ бодхоогдожо байһан Ставропольско ГРЭС 3 миллион 600 минган киловатт проектнэ хүсэтэй болохо юм. Станци Хойто Кавказ ба Закавказиин хото городуудта, Донбассай шахтануудта, Ставрополиин уһалууриин түхеэрэлгэнүүдтэ, мал ажалай бүлэг барилгануудта электрын элшэ хүсэ дамжуулан үгэдэг.

Барилгашад ба хабсаргагшад ажалай вахтада жагсанхай, ажалдаа түрүү аргануудые хэрэглэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: коммунист В. Г. Зубковой хүтэлбэрилдэг хабсаргагшадай түрүү бригадын гэшүүд (зүүн гарһаа): Н. И. Дашковский, А. З. Стафеева, О. А. Савельев, Д. М. Чуфинев, В. Г. Зубков, Н. Е. Тищенко, С. В. Чумаковский, А. П. Высоцкий ба Н. Н. Гордейко

ТАСС-ай фотохронико.

Алас-Дурнын

х и з а а р т а

ВИЛЮГЭЙ БАРИЛГАШАДАЙ ОЙРЫН ЗОРИЛГО

Вилюгэй ГЭС-эй барилгашад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайдаа мэдээсээ һэн. Түсэбһөө гадуур миллион үлүүтэй түхэригэй барилга-хабсаралгын ажал бүтээгдээ. Элшэ хүсэнэй узелай хоёрдохи ээлжээнэй барилга дээрэ хүдэлэгшэд түсэбтэ, юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлые үйлэдбэриин тон ехэ туйлалтануудтайгаар түгэсхөө. Тэдэнэр ажалай бүтээсын талаар 1975 оной эсэстэ туйлагдахаар хараалагдаһан хэмжээндэ хүрөө.

Вилюгэй барилганууд гидроузелай хоёрдохи ээлжээнэй барилгын түрүүшын агрегадые 1976 ондо бэлэн болгохо гэжэ хараалагдаһанай орондо, 1975 ондо тушааха гэһэн үндэр уялга абанхай.

Вилюгэй электрын элшэ хүсэнэй дамжуулагдаха лининүүд гүн тайга соогуур улам саашаа татагдажа байнхай.

Д. БУБЯКИН,
ТАСС-ай корр.

Якутск.

ХАБАРОВСКЫН НОМ

«Индустри океан тээшэ дабшаба» гээшэнь — Хабаровскын хэблэлэй үнгэрэгшэ жэлдэ барлан гаргаһан 175-дахи юм. Энэ хадаа — хүдэлмэришэ хүнэй эрэлхэг зоригой үльгэр туужа, Приамуриин индустриин хүгжэлтэ тухай документнүүдые үндэһэ болгон бэшэһэн публицистическэ, сэдьхэл хүдэлгэмэ хөөрөөн болоно. Энэ суглуулбари зохид фото-зурагуудаар шэмэглэгдэнхэй, һонирхолтой материалнуудаар баян.

Эдиршүүлдэ зорюулагдаһан, «Баатаршалгын адрес — Алас-Дурнын хизаар» гэһэн циклэй түрүүшын гурбан номые үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхи хэблэл барлан гаргаа. Ороной зүүн зүгтэхи ородой ууган газар дайдые ашаглаһан тухай баатаршалгын түүхэ, алас-дурнынхидай дайнай ба ажалай шэн габьяа. Комсомольск болон БАМ-ай түрүүшын барилгашад тухайда энэ суглуулбари соо хэлэгдэнэ.

М. ХАНУХ,
ТАСС-ай корр.

Хабаровск.

ТҮРҮҮШҮҮЛ

Хүрбын совхозой һаалишад һү һааха үнгэрэгшэ жэлэй түсэб болзорһоонь һараар урид дүүргэһэн бэлэй. Тиигэжэ мүнөө байгша оной февраль һарын түсэбөөр ажаллажа байнхай юм. Хоёр мянганай «хилэ» дабаһан Нина Барышевцева, Сэсэг Цыбикова, Жебзема Маланова гэгшэд үнеэн бүриһөө жэлэй туршада 2004—2039 килограмм һү һааһан байна. Эдэ һаалишад аймаг дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Гадна Тээгдын дунда һургуули дүүргээд, түрэл совхоздоо хүдэлжэ байһан залуу һаалишад Римма Намдакова, Надя Цыдыпова, Баярма Дабаева болон бусад залуушуул эдэ түрүү һаалишадһаа гээгдэхэгүйе оролдон, дүй дүршэлынь халан абажа, бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн хүдэлнэ.

Ц.-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

МИАСС. Ураалай автомобилиин заводой коллектив Шэнэ жэлэй урда тээхэнэ саһан, намагтай газар соогуур ябаха туршалгын табан түхеэрэлгэ хабсаргажа дүүргэбэ. Энэ машинанууд һаяар туршалга гарахань. Найман тонно ашаа шэрэхэ шадалтай энэ машина гэнжэтэ мөөртэй хоёр тэргэ дээрэ тодхогдоно. Гэнжэтэ тэргэ дээрэ тодхогдоһон байхадаа, энэ машина мөөртэй юрын машинаһаа хэдэ дахин хүнгэн дарасатай байна. Жолоодогшын кабина дулаан, хоёр дабхар шэлтэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бэлэн болоһон машинанууд заводой цех соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ КВАРТАЛ

Табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй эхинһээ «Забайкаллес» комбинадай коллективүүдэй дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрһэн байгаа. Бага комплексно бригада, модо бэлэдхэлэй пункт, мастерска участок бүхэн арга боломжоёо хаража үзөөд, социалис уялга абаһан юм.

Энэ уялгаяа болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн тухайгаа комбинат элидхээ. Комбинат модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ 1974 оной түсэбые декабриин 14-дэ дүүргэһэн байна. Түсэбһөө гадуур 200 мянган кубометр модон шэрэгдээ, 400 мянган түхэригэй продукци худалдагдаа.

Үйлэдбэриингөө хүсэ шадал ехэдхэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын түлөө леспромхозуудай, модо болбосоруулгын предприятинуудай коллективүүдэй оролдоһоной ашаар комбинат, 1973 онойхитой сасуулхада, 13 миллион түхэригөөр ехэ продукци худалдаһан, 430 мянган кубометр модо шэрэһэн, 355 мянган шпала хюрөөдэһэн, 340 мянган түхэригэй мебель хэһэн, 53 мянган кубометр модо ехээр хюрөөдэһэн байна.

Модо бэлэдхэдэг коллективүүд ажалдаа шэнэ онол арга, түрүү дүй дүршэл хэрэглэнэ. Мүн механизмуудаа, арга боломжонуудаа зүбөөр хэрэглэнэ. Баргажанай, Итанцын леспромхозуудай, Сэлэнгын модоной баазын коллективүүд жэлэй түсэбые холо үлүүлэн дүүргээ. Байгалай, Хандагайн, Шулуутайн, Худанай, Хурамхаанай, Хүртэйн леспромхозууд түсэбөө болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн байна.

Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Лебяжниин, Байгалан леспромхозой Соболихын, Котокелиин, Шулуутайн леспромхозой Кокатын, Бряниин, Тамахтын, Итанцын леспромхозой Кикьын, Эрхэлигэй Хандагатайн леспромхозой Хара-Хүтэлэй, Эхи-Горхоной пунктнуудай, Сэлэнгын модоной баазын шпала, модо хюрөөдэдэг цехүүдэй коллективүүд жэлэй түсэб, уялгануудаа дүүргэһэн юм.

Комбинадай олон түрүүшүүл социалис мүрысөөндэ ехэ амжалта туйлаа. Табан жэлэй түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэһэн тухайгаа элидхэһэн В. П. Парамоновой, В. С. Щукинай (Хурамхаанай леспромхоз), Социалис Ажалай Герой А. И. Кудряшовой (Хандагатайн леспромхоз), В. И. Тормозовой (Баргажанай леспромхоз) даадаг бригаданууд модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ табан жэлэйнгээ түсэбые үни дүүргээд, шэнэ табан жэлэй тоосоогоор ажаллажа байна.

Тэдэнэй жэшээгээр олон бригада ажаллажа, бүтээсэеэ улам дээшэлүүлнэ. Итанцын леспромхозой С. Ф. Пантелеевэй, Л. С. Мельниковэй, Горхоной леспромхозой В. С. Кауровай, А. М. Барановай, Байгалай леспромхозой Ф. П. Бурдуковскиин, Н. М. Мельниковэй даадаг, мүн бусад бага комплексно бригадын коллективүүд хамтын хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулжа байнхай.

Комбинадай модо бэлэдхэлэй, модо болбосоруулгын предприятинуудай коллективүүд табан жэлэй һүүлшын 1975 ондо бэелүүлхэ зорилгоёо тодорхойлжо, социалис уялгануудые абажа эхилээ. Модошод түгэсхэхы энэ жэлэй, мүн табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхэ зорилгоор жэлэй түрүүшын кварталые габшагай ажалай квартал болгон, ехэ бүтээсэ туйлаха гэжэ шиидээ.

М. КАЛЕКИН.
«Забайкаллес» комбинадай ажалай ба салин хүлһэнэй таһагай начальник.

АБХАЗАЙ ССР. Бү союзна эрдэм-шэнжэл институдай Сухумидахи ту шалгын станциин хүдэл рилэгшэ Тамара Никифор эртэ болбосорон эдеэшэ шэнэ сортын мандарин су луулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Советүүдэй хүдэлмэри

ГОРОДНАЙ БҮРИ ТҮРГЭНӨӨР ХҮГЖЭХЭ

Ямаршье город өөрын тус... шэглэлтэй, ёһо гуримтай, хүгжэлтэтэй ехэ ажахы ...хэ харагдадаг юм. Манайшье Улаан-Үдэ город бусадаа илгаагүй, баһал өөрын ...со ёһо гуримаар хүгжэжэ, ...лбаржа байдаг.

Мүнөө юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы ...л дүүрэбэ. Энэ шухала ...лые манай город ямар үрэ ...нгүүдээр, ямар амжалтатайгаар түгэсхэбэ гээшэб гэжэ согсолол хэхэ саг ерэбэ. Городнай урда жэлнүүдтэл ...тэ, үнгэрэгшэшье жэлдэ ...хэл шарайгаа һайжаруулан хубилгаа, ажахынууднай ...ргэнөөр хүгжэн һалбараа. ...сэ шадалаа нэмээ.

Манай коммунис парти, ...рэн түрэ ажалшадай ажаһуудал һайжаруулгада гол ...харалаа хандуулдаг. Жэлэй жэлдэ ехэ мүнгэ һомолог гээшэ. Энээнииие городойнай ажалшад өөһэдыгөө ...абайдал дээрэһээ хаража, ...гожо байдаг. Городой ...алшадай ажабайдал, ажаһуудалые бүри һайн болгохо ...лаар ехэхэн юумэ хэгдэнэ. Үнгэрэгшэ жэл городой ...нэ микрорайонуудта ажалшадай эрилтэ хангаха хэдэн ...он предприяти, эмхи зургаанууд нээгдээ. Баргажан ...сторан хүн зондо һайшаагдаа. Жэлдээ 1,420 мянган түхэригэй эрьесэтэй хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха шэнэ байшан ашаглалгада үгтөө, Октябрьска райондо оёдолой ателье баригдаһан байна. Энэ ателье жэлдээ 300 мянган түхэригэй продукци бүтээхэ. Ажалшадай эрилтэ дүүрэн хангаха зорилготойгоор багахан комбинат, мастерскойнууд нэгэдхэгдэжэ, үйлэдбэриин томо нэгэдэлнүүд болгогдоо. Тиин «Бурятбыттехника», гуталай, химиин аргаар сэбэрлэдэг, шэрдэдэг нэгэдэлнүүд хүдэлжэ эхилэнхэй.

Городой хүн зониие зөөдэг транспорт һайжаруулгаар баһал ехэ юумэн хэгдээ. Мяха-консервын комбинат хүрэтэр трамвайн ябаха зам татагдажа байна. Үдэ мүрэн дээгүүр шэнэ хүүргэ баригдажа, город соогуур траспортын ябасые хүнгэдхөө. Городой гурбан районуудые холбожо, автобусууд ябадаг болоо.

Партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые хэрэг дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын тула городой ажалшад социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, промышленна продукци худалдаха 1974 оной 11 һарынгаа түсэб 102 процент дүүргэһэн байна. Городой районуудые абажа харабал: Железнодорожно район түсэбөө 101,3, Советскэ — 103,1, Октябрьска — 102,4 процент дүүргэээ. Энэ үе соо 19,8 миллион түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур худалдагдаһан байна. Энэ хадаа нёдондоиой энэ үеынхиһөө найман процент дээшэлээ гэхэ гү, али 67,8 миллион түхэригөөр ехэ продукци бүтээгдээ.

1974 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоо урид дүүргэхын тула промышленностиин, барилгын болон транспортын бүхы предприятинуудай хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаад, олонхинь уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээ. Тэдэнэй тоодо «Электромашина» завод, нарин сэмбын фабрика, «Тула» гэжэ оёдолой нэгэдэл, макароной фабрика, Кировэй нэрэмжэтэ түмэр зүйлнүүдые бүтээдэг завод болон бусад предприятинууд ороно. Дурсагдаһан предприятинууд ажалай бүтээсэ нёдондоной хиһоо 4,1 процент дээшэлүүлээ. Үнгэрөөшэ дүрбэн жэл соо арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангаха эд хэрэгсэл гаргаха түсэб 135,3 процент дүүрээ. «Электромашина», «Теплоприбор», пивын болон хүйтэн унданай заводуудта шэнэ цехүүдэй нээгдэһэнэй ашаар энэ жэл 220 миллион түхэригэй продукци гаргагдаха юм.

Городоймнай олохон предприятинууд үйлэдбэриин хүсэнүүдые зүбөөр хэрэглэн, шэнэ техникэ болон технологи үргэнөөр нэбтэрүүлдэг болонхой. Энэ талаар нарин сэмбын фабрикын дүй дүршэл һайшаан дэмжэмээр. Тус предприятида хуушан цехүүдые шэнэдхэн һэльбэһэнһээ, шэнэ оньһон техникэ нэбтэрүүлһэнһээ шанар һайнтай продукци гаргалгань һүүлшын жэлнүүдтэ эли болдо дээшэлээ.

Гэбэшье городой предприятинуудай хүдэлмэридэ олон дутуу дунданууд, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ушарһаар. 1974 оной 11 һарын түсэб 15 предприяти дүүргээгүй. Тэдэнэй тоодо хирпиисын завод, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй түб предприяти, 1-дэхи, 2-дохи филиалнууд, автореммастерской, уран бүтээлнүүдые хэдэг туршалгын завод гэхэ мэтэ болоно. Эдэ предприятинуудай коллективүүд хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые бэдэрхэ талаар хүдэлмэри һулаар ябуулаа.

Хүдэлмэриин үнэтэ сагта һаланаар хандалга олохон предприятинуудта үзэгдэнэ. Городой предприяти, организациин хүтэлбэрилэгшэдэй зүбшөөлөөр, мүн зүбшөөлгүйгөөр ажалдаа гарахагүй ушар нэгэ хүн дээрэ тоолоходо 90 мянган үдэр болоһон байна. Гансахан энэ шалтагаанаар аяар 6 миллион түхэригэй продукци үгтөөгүй гээд тэмдэглэхэ болонобди. Зарим предприятинууд элдэб шалтагаанаар ехэ мүнгэ хиидэ хаяна. Жэшээнь, вагон болзорһоо удаан бариһанһаа боложо гансахан октябрь һарада городой предприятинууд 100 мянган түхэригэй, муу шанартай продукци гаргаһанһаа болжо 500 мянган түхэригэй яла түлэһэн байха юм.

Город соохи капитальна болон бусад барилгануудай ябаса тухай онсо тоггон хэлэлтэй. 1974 ондо город соо 89,6 миллион түхэригэй капитальна барилга түсэблэгдэһэн һаа, оройдоол 52,9 миллион түхэригэй барилга хэгдээ. Ямар шалтагаанһаа иимэ байдал тохёолдохо болооб? Шалтагаан ганса. Барилгын олон предприяти, организацинууд, тэрэ тоодо Буряадай барилгын управлени, «Бурятстройматериал», зарим СМУ-нууд жэлэй туршада муугаар хүдэлжэ гараа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ хүн зоной гэр байра ехэ үсөөн баригдаа. 11 һара соо оройдоол 13 гэр ашаглалгада үгтөө. Тэрэ мүртөө зарим баригдаһан гэрнүүд шанар муутайгаар тушаагдаһан байха юм. Барилгашад барилгын шанар дээшэлүүлхын түлөө оролдоногүй, барилга дээрэ муу шанартай хирпиисэ болон бэшэшье материалнууд ехээр хэрэглэгдэнэ. Олон барилганууд Буряадай барилгын управлениин гэмээр мүнөө болотор унжагайрһаар. Һүүлшын жэлнүүдтэ гэр барилгын комбинат ехэ муу хүдэлнэ. 1974 ондо энэ комбинат 20 гэр бүтээн үгэхэ һаа, оройдоол 10-ые үгөө. Гансал ЛВРЗ-гэй, авиазаводой СМУ-нууд һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэлтэй.

Городнай жэл бүхэндэ түхэл шарайгаа хубилгана. Шэнэ үйлсэ, талмайнууд, проспект, кварталнууд, микрорайонууд бодоно. Городоо болбосон һайжаруулгада авиазаводой, нарин сэмбын фабрикын, мяха-консервын комбинадай коллективүүд эдэбхитэйгээр хабаадаа.

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ дээрэ дурсагдаһан дутуу дундануудые усадхахын тула эрид тэмсэл ябуулагдаха. Барилга, заһабарилгын хүдэлмэриин шанар һайжаруулхын, түргэн болзор соо хэгдэдэг болгохын тула городой барилга заһабарилгын тусхай трест энэ жэлһээ эмхидхэхэ һанамжа оруулагдана. Иимэ трест барилгын ябасада ехэ нүлөө үзүүлхэ һэн.

1974 ондо худалдаа наймаанай, нийтын эдеэ хоолой зургаанууд ямар хүдэлжэ гарааб? Яһала һайн хүдэлөө гэхэдэ, алдуу болохогүй. Үнгэрэгшэ 11 һара соо худалдаа наймаанай эрьесэ 100,5 процент дүүргэгдэһэн байна. Харин нийтын эдеэ хоолой зүйлнүүдые худалдалга 101,2 процент дүүргэгдээ. Нёдондо жэл эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд урда жэлнүүдтэ орходоо ехээр худалдагдаа. Холодильник, телевизор, хубсаһа угаадаг машинануудаар городой ажалшад баһал һайнаар хангагдадаг болоо. 1974 ондо 6 магазин, 15 столово, буфет нээгдээ.

Эдеэ хоолой зүйлнүүд урда жэлнүүдтэ орходоо ехээр худалдагдаа гэбэшье, ажалшадай эрилтэ үшөөл дүүрэн хангажа шадагданагүй. Энэ талаар горпищеторг һулаар хүдэлөө. 11 һарынгаа түсэб 17 магазин, 8 столово дүүргээгүй. Юуб гэхэдэ, эдэ эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ажал хүдэлмэридөө байгаа дутуу дундануудые усадхахын тула эрид хэмжээнүүдые абанагүй. Олохон магазинуудта хүн зоной түрүүшын хэрэгсэлэй эд бараан байнагүй. Жэшээлхэдэ, һаяхан шалгалтада ороһон 63 магазинай 11-дэ ядахын сагта дабһан, макарон, сай, саахар гэхэ мэтэ үгы байшоо.

Үнгэрөөшэ жэл городоймнай ажалшад, түсэб, уялгануудаа хэрэг дээрэнь бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа, нилээд ехэ юумэ хэһэн байна. Зүгөөр түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэлэй жэлдэ манай урда бүри ехэ зорилгонууд табигданхай. Партиингаа ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Советэй хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүдээр, партида, совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаар зоригжоһон городоймнай ажалшад бүри ехэ амжалта шэнэ жэлдэ туйлахань дамжаггүй.

В. УБЕЕВ,
Улаан-Үдын горсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

АНХАРАГТЫ; ҺОНИН ТУРШАЛГА

АХАМАД КЛАССАЙХИДАЙ ШЭЛЭЛГЭЭР

Ростов-на-Дону хотын Ленинскэ райондо бии болгогдоһон **һургуули хоорондын үйлэдбэриин түб** зууһаа үлүү ...гэжэл хүүгэдтэ дурадхана. ...дэ заншалта болоһон гэхэ..., али түмэрые эд бол...ог мастерай, оёдолшоной, ...рэг хүтэлбэрилгын, мүн ба...тон лэ мүнөө үеын — автомат линини, тоо бодолгын ...шинын, тоололгын түхеэрэлгын операторнуудай мэргэ... оложо болохо юм. Эндэ ...оной экономикоор болон ...оодэр хэрэгтэй болохо хо...н хараатай мэргэжэлнүүд ...ха. Хотын предприятинуудта ...үшөө тодхогдоодүй шэб шэнэ түхеэрэлгэнүүд түбэй лабораторидо бии. Һурагшад тэ...эн дээрэ хүдэлдэг байна. ...водууд дурсагдагша түбтэ ...никэ мүнөө дуратайгаар ...дэг. Юуб гэхэдэ, тэндэ мэр...кэл олоһон эрдэмтэй хүдэлмэришэд өөһэдтэнь срэхэ бо...но бшуу.

Ростов-на-Дону хотын гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй ...ршалга СССР-эй Педагогическа наукын академиин хамтын суглаанда хабаадагшадые ...ширхуулаа юм. Тэрэ суглаан ...гажа ябаһан үетэниие ажал... дуратайгаар хүмүүжүүлхэ ...үдалда зорюулагдадаг бай...

14 кабинет болон лабораторитой түб арадай барилгын аргаар бодхоогдоно гэжэ Ростовско **һургуули хоорондын** үйлэдбэриин түбэй директор **Д. А. Ракита** ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрөө. Кабинет бүхэниинь хотын али нэгэн предприятиин таһаг гэжэ тоолохоор. Мүн хэшээлнүүдыеньшье предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд үнгэргэдэг.

Түбэй багша болохо хүнүүдые шэлэхэдээ, бидэ тон наринаар хандаабди, тэдэнэр инженернэ бэлэдхэлтэй шадамар хүдэлмэришэд байхаһаа гадна, хүндэтэй байха, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, ёһотойл **һурган хүмүүжүүлэгшэ** байха уялгатай.

Дуратай мэргэжэлээ шэлэхыень хүүгэдтэ дурадхаха зуураа, бидэ бодожо үзэхэ саг үгэдэг гээшэбди: ямаршье кабинедтэ оро, хара, танилса, турша, шэлэ. Мэргэжэлэй нюуса ойлгуулан, мэргэжэлтэдэй үнгэргэдэг экскурси тон ехэ туһатай. Гэбэшье, нэгэ юумэндэ тогтоһоншье хойноо ахамад классай һурагша өөрынгөө һанамжые хубилгаха эрхэтэй. Элдэб хүдэлмэридэ хүсөө туршаха, һаналаа шалгаха арга үхибүүдтэ олгохо зуураа, ерээдүйнгөө мэргэжэлые бүхөөр олохо хэрэгыень ханганабди гэжэ Д. А. Ракита онсо тэмдэглэбэ.

Үйлэдбэриин түбтэ хэшээл долоон хоног соо нэгэ удаа болодог. Ажахын тодорхой нэгэ һалбариин жэшээ дээрэ ниитэ-техническэ болон экономическа зүйлнүүдые шудалха хэрэгтэ хоёр час үгтэдэг. Түрүүн юрын, удаань орёошог түхеэрэлгэ дээрэ дүрбэн час соо хүдэлжэ, үхибүүд хэрэгтэй дадал олодог.

Директорэйшье, заадаг мастернуудайшье һанамжын ёһоор олоһон шадабарияа гансата практикадаа үхибүүдэй хэрэглэдэг байһаниинь хамаг хэшээлые амжалтатай болгодог. Хүүгэдэй гараар хэгдэһэн радиоэлектронно пластинканууд, жэшээнь, хотын заводуудта хэрэглэгдэнэ. Эдир оёдолшодой оёһон платинууд магазинуудта наймаалагдана. Стенографисткануд, машинисткануд Ростовско эмхи зургаануудай даабаряар хүдэлдэг.

Ахамад класста һурадагуудай гурбанай нэгэ хуби хэн болохоёо һайн мэдэнэ гэжэ эндэ жэл тойрон һуража гарагшадай дунда үнгэргэгдэһэн асуулта харуулаа. Тиихэдэ мүнөө тэдэнэр шэлэһэн мэргэжэлээ улам бүри гүнзэгыгөөр шудалхань гээшэ. Предприятинуудта болодог хэшээлнүүд, дүршэлтэй мастернуудай ойро бригадануудта хүдэлхэ сагынь энэ хэрэгтэнь туһалха.

Мүнөө үедэ үйлэдбэриин түбтэ 1800 һурагшад һуралсана. Хэшээлнүүдтээ тэдэнэр имагтал ажалай бэлэдхэл гарана бэшэ, мүн сэдьхэл бодолоороо хүмүүжүүлэгдэнэ. Тон лэ өөрынгөө һонирхоһон юумэ шэлэхэ аргатай шэнэ коллектив эндэ бүрилдэнэ, энээгээрэе һургуулиһаа илгарна гэжэ Д. А. Ракита тэмдэглэбэ. Хамтын хэрэг хадаа үхибүүдые эбтэй болгоно, бэеэ даагаад, шэнэ онол бэдэрхэ арга олгоно.

Тон олон мэргэжэлнүүд сооһоо зохёохы шадабари гаргахаар нилээн орёосонь ахамад классайхид шэлэдэг гэжэ ажаглагдаа. Жэшээнь, радиоэлектронико, автоматика гэхэ мэтэ. Зарим кабинедэй нэгэ һууридa 6—7 хүн орохоёо дурладаг. Гэхэ зуура, үхибүүд өөһэдынгөө бэлиг шадабариие ходол һайн мэдэдэггүй. Багшанар, инженернүүд, үйлэдбэриин түбэй эмхидхэлэй-методическа хамаг хүдэлмэридэ бүхы наһаяа зорюулхые хүсэмоор — тиимэ мэргэжэл шэлэхэдэнь туһална.

Л. БЕРНАСКОНИ.
Москва.

Электровакуумна приборнуудые бүтээдэг Москвагай заводой ртутно-кварцева зүйлнүүдэй цехэй коллективэй дүрбэн зүйл гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэбэ. Хотонуудай талмайнуудые гэрэлтүүлхэ кварц лаампанууд, үйлсэдэ үлгэгдэдэг 700-1000 ватт хүсэтэй ртуть лаампанууд болон үргэн экрантай кинодо хэрэглэгдэдэг ксеново лаампанууд иимэ тэмдэгтэ хүртэлсөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хабсаргагша, залуу коммунист Валентина Тюряева гүрэнэй Шанарай тэмдэгтэ хүртэһэн лаампануудые баряад байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ФЕВРАЛИИН ТҮСЭБӨӨР

Хяраанай адагай худалдаа наймаанай эмхиин коллектив үнгэрһэн 1974 ондо габшагай бэрхээр ажаллажа гараба. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэжэ, аймагай түрүү коллективүүдэй тоодо оробо. Түсэб, даабариин амжалтатайгаар дүүргэлтэдэ бэлэдхэгшэ Иван Сергеевич Молчанов өөрынгөө ехэхэн хубитые оруулалсаһан хүнүүдэй нэгэн. Энэ нүхэрнай жэлэйнгээ түсэб бүри Октябриин революциин һайндэрэй урда амжалтатайгаар дүүргэһэн тухайгаа мэдүүлһэн.

Мүнөө Иван Сергеевич февраль һарын түсэбөөр ажаллана. Энэ нүхэрнай өөрынгөө абаһан социалис уялгые 130 процент дүүргэһэн юм. Товаровед Людмила Григорьевна Попова дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн гэжэ коллектив соогоо нилээд мэдээжэ болонхой.

Д. ХАШИТОВА.
Хяагтын аймаг.

СССР-эй ВДНХ-гай һонин

ХОНИ ҮСХЭБЭРИЛГЫН ХҮГЖЭЛТЭ

Эдэ үдэрнүүдтэ СССР-эй Арадай ажахын туйлалтануудай выставкэ хараха дуратайшуул «Хони үсхэбэрилгэ» гэһэн павильондо орожо аргагүй һонирхоно. Ушарынь хадаа энэ павильондо мүнөө ороной зүг бүхэнһөө асарагдаһан, газар нютагайнгаа эрхэ байдалда тааранги эрхим үүлтэрэй хонид олоной үзэмжэдэ табигдаа бшуу. Эндэ каракуль, кавказай, киргизэй, совет меринос болон бүхыдөө 30 гаран үүлтэрэй хонин асарагдажа, Бүхэсоюзна харалганда табигданхай.

«дээжэ» олоной үзэмжэдэ табигдаа. Жэшээлбэл, алтайн үүлтэрэй 3266-дахи номерой хусаһаа аяар 20 гаран килограмм нооһон абтадаг байба гэхэ гү, али жэлдээ 20 метр нооһон бүд үгэхэ шадалтай байба. Энэ үүлтэрэй хонид гол түлэб мяхалиг, нооһо ехэтэй, Сибириин шэмэрүүн хүйтэн уларилтай газарта үсхэбэрилхэдэ таарамжатай юм.

Мүнөө үедэ Зүүн Сибириин район хони үсхэбрилгөөр орон дотор тон томо баазануудай нэгэн болонхой гэхэ гү, али РСФСР дотор гурбадахи һуури эээлдэг. Һүүлэй 20 жэлэй туршада эндэ хонидой тоо 2,5 дахинаар олошоржо, нооһо суглуулга 4,2 дахин нэмэнхэй. Выставкын дурсагдагша павильондо шэнэ түхэлэй үүлтэртэ хонидые харанабди. Нэн түрүүлэн забайкальска үүлтэрэй буряад хонид олондо һайшаагдана. Энэ үүлтэрэй хонин мяхалиг байхаһаа гадна, нооһо ехэтэй, шэмэрүүн хүйтэн уларилда даданхай гээшэ. Олон түмэн харагшадай урда үлгөөтэй байһан самбар дээрэ энэ үүлтэрэй хонидой ашаг шэмэ аржытар элеэр бэшэгдэнхэй. Жэшээлбэл, иимэ хусанууд тус бүреэ 95 килограмм шэгнүүртэй, 11,8 килограмм нооһо үгэдэг юм гэжэ уншанабди. Харин эмэ хонидынь 54 килограмм шэгнүүртэй, дунда зэргээр 4,3 килограмм нооһон абтадаг байна.

Тус павильондо нэн түрүүлэн кавказай үүлтэрэй хонид харагшадай анхарал ехээр татана. Юуб гэхэдэ, тала газарта үдэсэтэй иимэ үүлтэрэй хонид ашаг шэмынгээ талаар бусад үүлтэрэй хонидһоо дутуугүй юм. Жэшээлбэл, Ставрополиин хизаарта «Большевик» племзаводһоо асарагдаһан аяар 123 килограмм шэгнүүртэй 9—117-дохи номерой эрхим үүлтэртэ хуса жэлдээ 19,7 килограмм нооһо үгэдэг байна.

Мүн Грузиин ССР-эй ажахынууд гол түлэб мяхалиг үүлтэрэй хони үсхэбэрилдэг гээшэ. Тус республикын үүлтэртэ хони үсхэбэрилхэ шэглэлтэй «Алванский» совхозой хонин бэеэр тон томо байһанаараа онсо илгарна. Хэрбээ иимэ үүлтэрэй жиирэй хонин дунда зэргээр 55 килограмм шэгнүүртэй байбал, асарагдаашань аяар 85 килограмм шэгнүүртэй байба бшуу.

Гадна энэ павильон соо Казахай ССР-эй Алма-Атын областиин «Рославльский» совхозой казахай нарин нооһото үүлтэрэй ба Дунда Азиин республиканuудта үсхэбэрилэгдэдэг үүлтэртэ хонидой

Забайкальска үүлтэрэй буряад хонин нэн түрүүлэн нютагай ашаг шэмэ багатай эхэ хонидые алтайн, грозненско үүлтэрэй хусын үрөөр үрэжүүлһэнэй удаа абтаһан түлыень тэнжээгээд, эхэ хонич болгожо забайкальска үүлтэрэй хусын үрөөр үрэжүүлээ юм. Олон жэлэй туршада үсэд нэтэрүүгээр ажаллаһанай ашаар лэ энэ дүн туйлагдаа гээшэ. Мүнөө республика дотор Зэдын аймагай Борьёогой, Хэжэнгын аймагай Загаһатын совхозуудта, Ивалгын ОПХ-да, Сэлэнгын аймагай Карл Марксын, Зэдын аймагай «Коммунизм», Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозуудта иимэ шэнэ үүлтэрэй 30 мянган хонин үсхэбэрилэгдэнэ.

Тэрэшэлэн эндэ мяхалиг үүлтэрэй хонин олоор табигданхай. Иимэ үүлтэрэй хонид гол түлэб Эрхүүгэй областьдо бии болгогдонхой юм. Богонёор хэлэхэдэ, эндэ һонирхон хараха зүйлнүүд яһала элбэг.

М. ЛАРЬКИН,
ВДНХ-гай методист.
Москва хото.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ДЭЛХЭЙН ГАЗЕТЭНҮҮД ЮУН ТУХАЙ БЭШЭНЭБ?

Арадай ажахын байгуулалтын асуудалнуудаар эдэ оронуудай урда табигдажа байһан гол шухала зорилгонуудта социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай хэблэл анхаралаа ехээр хандуулна. Болгариин газетэнүүд нэгэ удхатай бүлэг статьянуудые толилходоо, түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын жэлдэ ороной экономико хүгжөөлые хурдадхаха талаар ехэ аргатай байһан тухайдаа мэдээсэнэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ гээшэ шухала удха шанартай хэрэг болоно гээд «Работническо дело» газетэ бэшэнэ. Энээнһээ ороной экономико хүгжэхэһөө гадна, арад зоной байдал улам һайжарха юм.

ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Э. Герегэй хани ёһоной албанай хэрэгээр Кубада ошохоор түхеэржэ байһантай дашарамдуулан, Кубын ба социалис хани нэгэдэлтэ бусад гүрэнүүдэй хоорондохи аха дүү ёһоной харилсаа холбооной аша үрэ ехэтэйгээр хүгжэжэ байһан тухай, Кубада социалис байгуулалтын амжалтатайгаар хүгжэжэ байһан тухай, дэлхэйн оршом соо Кубын нэрэ хүндын ургажа байһан тухай элдэб материалнуудые Польшын газетэнүүд тунхаглана.

Экономическа харилсан туһалалсалгын Соведэй гэшүүн социалис оронуудай аша үрэ ехэтэй холбоо барисаан тухай статьяе Братиславын «Правда» газетэ толилбо. СЭВ-эй ажал ябуулгын жэлнүүдтэ тус эмхи аша үрэ ехэтэй, хүсэн түгэс байһанаа харуулаа.

Эрхэнүүдэйнгээ түлөө тэмсэлдэ япон ажалшадай хабарай добтолгодо бэлэдхэл хэжэ байһан тухай Токиогой хэблэл мэдээсэнэ. Японой профсоюзуудай генсовет, таряашадай холбоонуудай бүхэяпоной федераци хамтаараа тэмсэхэ тухай үгээ ойлголсоо гээд «Асахи» газетэ бэшэнэ.

Нефть олзоборилон абадаг Араб оронуудта эсэргүүсэн, Дүтын Зүүн зүгтэ хүсэ хэрэглэхэ заналта хэһэнтэйнь дашарамдуулан, гадаадын хэблэлэй олон органууд США-гай зонхилхы тушаалтадые эрид буруушаана. Энэнь байгаалиингаа нөөсэ баялигуудые өөһэдөө хэрэглэжэ, адли тэгшэ эрхэтэйгээр баруун оронуудтай худалдаа наймаа хэхые хүсэдэг гүрэнүүдтэ хүсөөрөө хашалта харшалалта, заналта хэхэ тухай США-гай хүсэжэ байһыень элирхэйлэн гэршэлнэ гээд Венгриин «Непсабадшаг» газетэ бэшэнэ.

Энэ финансын жэлдэ 700 миллион доллар дээрэ үшөө, наада захынь, 300 миллион доллар нэмэжэ, сайгон захиргаанда сэрэгэй туһаламжа үзүүлхэ гүйлтатайгаар президент Форд конгрессто хандаха һанаатай гээд «Нью-Йорк таймс» газетын Вашингтондохи корреспондент мэдээсэнэ. Удаадахи финансын жэлдэ Холбоото Штадууд 1,3 миллиард долларой туһаламжа сайгон захиргаанда үзүүлхэ байна.

(ТАСС).

БЕЙРУТ

Я. АРАФАДАЙ ХӨӨРӨӨН

ТАСС

Советскэ Союз түрүүтэй социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ үзүүлжэ байһан ехэ туһаламжада Палестиныe сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Ясир Арафат үндэр сэгнэлтэ үгөө.

Национальна үндэһэн эрхэнүүдэйнгээ түлөө Палестинын араб арадай үнэн зүб тэмсэлые социалис оронууд хододоо дэмжэдэг байгаа, мүнөөшье дэмжэһээр гэжэ Я. Арафат Бейрудтэ хэблэгдэн гарадаг «Аль-Баляг» гэжэ журналай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө тэмдэглэбэ. Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй ба социалис оронуудай хоорондохи харилсаае хүгжөөн бэхижүүлгэ палестин арадай аша туһада харюусана гээд тэрэ хэлэһэн байна.

СССР-эй ба социалис бусад оронуудай, мүн Палестинын революцида туһа хүргэдэг араб фронтын туһаламжын ашаар үнгэрһэн жэлдэ Араб оронуудай хоорондохи харилсаанда, уласхоорондын оршон байдалда ехэ амжалта туйлагдаһан байна гээд Я. Арафат мэдүүлээ.

ПАРИЖ

Гүрэнэй мэдэлдэ абахые дурадхана

ТАСС

1973 ондо Франциин үмсын 15 компани 12 миллиард шахуу франкын ашаг олзо олоһон байна. Эдэниие гүрэнэй мэдэлдэ абахые зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй холбооной хамтын программа дурадхана. 1974 ондо ехэ ехэ компанинуудай олзо доход ургаа гээд «Юманите» газетэ тэмдэглэнэ.

ХЕЛЬСИНКИ

А. КАРЬЯЛАЙНЕНЭЙ ДУРАДХАЛ

ТАСС

Европодо аюулгүй байдал, харилсаа холбоо хангаха зорилготой зүблөөнэй хоёрдохи шата амжалтатайгаар үнгэржэ, олохон орёо асуудалнууд шиидхэгдээд гү, али шиидхэгдэхэ ойртоод байна, — гэжэ Финляндиин гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Карьялайнен «Илтасет» газетэдэ үгэһэн интервью дотороо мэдүүлбэ. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, ниитэевропын зүблөөнэй хоёрдохи шатын хүдэлмэридэ хабаадагшад энэ жэлэй мартын һүүл, апрелиин эхеэр дүүргэдэхэ зэргэтэй редакционно хүдэлмэри гол түлэб хэхэ болоно. Тиимэһээ зүблөөнэй түгэсхэлэй шата 1975 оной май—апрель соо Хельсинкидэ үнгэргэгдэжэ болохо.

А. Карьялайнен ниитэевропын зүблөөнэй дүүрэһэнэй һүүлээр хэгдэхэ саашанхи ябуулганууд тушаа хэлэхэ зуураа, тус зүблөөнэй саг үргэлжын зургаанудые, болохо байгаа һаань, Финляндиин ниислэл Хельсинки хотодо байлгаха гэһэн дурадхал оруулба.

КАИР

Һанал бодолойнгоо нэгэдэл бэхижүүлхэ, харилсаа холбоогоо үргэдхэхэ

ТАСС

Дүтын Зүүн зүгтэ шэнэ дайнай үүдхэгдэжэ магад байхада, нефтеэр баян араб оронуудта эсэргүү хүсэ хэрэглэхэ хэбэртэйгээр Америкын засаг баригша бүлэгүүдэй заналжа байхадань, араб һанал бодолойнгоо нэгэдэлые улам бэхижүүлхэ, уласхоорондын оршом соохи бүхы ханинартаяа, түбхын түрүүндэ Советскэ Союзтай, бүри нягта нэгэдэлтэй болохые оролдохо ёһотой гэжэ Палестиные сүлөөлхэ эмхиин гүйсэдкомой гэшүүн Ф. Аль-Каддуми мэдүүлээ. Палестин эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй 10 жэлэй ойдо зорюулагдаһан заседани дээрэ тэрэ үгэ хэлээ. Палестин эсэргүүсэлтын хүдэлөөн эдэ жэлнүүдтэ нилээд бэхижэһэн, ургаһан байна, дэлхэйн олон оронуудай зүгһөө тэрэниие мэдэрһэн ушар эндэ хэлэгдэһые гэршэлнэ гэжэ Ф. Аль-Каддуми тэмдэглэбэ.

КОПЕНГАГЕН

Данида парламентын һунгалтанууд эхилбэ

ТАСС

Болзорһоо урид зарлагдаһан парламентын һунгалтанууд Данида эхилбэ. Политическэ 11 парти фолькетингдэхи 179 һууриин түлөө тэмсэнэ. 20 гаран кандидат партиһаа гадуур списогуудта ороно.

Политическэ ба экономическа хүшэр бэрхэшээлтэй байдалда һунгалтанууд үнгэргэгдэнэ. 1974 оной турша соо эндэ юумэнэй үнэ сэн улам хүндэрһэн, хүдэлмэригүйшүүл олошорһон байха юм. 1974 ондо юумэнэй үнэ сэн 18 процентээр хүндэрөө. Тиигэжэ Дани энэ талаар Баруун Европодо түрүү һууринуудай нэгые эээлбэ.

Экономическа түбэг бэрхэшээлнүүдые гаталан дабаха талаар правительствын хараалан табиһан программые фолькетинг нёдондо жэлэй декабрь һарын эхин багаар һайшаахые арсаа һэн. Энээнһээ уламжалан, парламент тараагдажа, болзорһоо урид һунгалта үнгэргэгдэхөөр зарлагдаһан байгаа.

«Юрэнхы дэлгүүртэ» Даниин хоёр жэл соо орожо байһан ушар экономическа, политическэ хүшэр бэрхэшээлтэй байдалай гол шалтагаан болоно гээд Даниин коммунистнууд тоолоно. Хүдэлмэригүйшүүлые усадхан зайсуулха, юумэнэй үнэ сэнгэй хүндэрэлгые зогсоохо хэмжээнүүдые абаха эрилтэ табина.

Солдадай шэн зоригтой Алдар солын гурбан ордендо хүртэхын түлөө, гурба дахин үхэжэ, гурба дахин түрэхэ гэжэ солдадууд фронт дээрэ хэлсэдэг байһан. Иимэ шан хайрада хүртэһэн Сергей Николаевич Шишов энээниие зүбшөөдэг ёһотой. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ амн наһаяа хайрлангүй тэмсэн, Прагада дайгаа дүүргэ.

Дайнай һүүлээр Москвада, Илалтын парадта хабаадалсаһан Сергей Николаевич мүнөө дайнай ветерануудай Совет комитедэй гэшүүн.

Дайнда 13 дахин шархатаһаншье һаа, үнинэй солдат ехэ хуби заяатай байһанби гэжэ тоолодог. 13 гитлеровецые плендэ абаһаниинь юун гээшэб! Тиихэдэ Алдар солын нэгэдэхи шатын гурбадахи орден абаһаниинь 13-дахи номерой байшаба.

Зураг дээрэ: С. Н. Шишов ерэһэн бэшэгүүдые Серёжа хүбүүнтэеэ хаража һууна.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОЛИ

ТЕАТР

„СЭБЭР БАСАГАН"

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай найруулан табиһан зүжэгүүдые ехэтэ һонирхон харадагбди. Юуб гэхэдэ, энэ театрай сценэ дээрэ дэлхэйн болон ород классигуудай гэхэ гү, али элитэ ехэ драматургнуудай зүжэгүүд, найруулан табигдажа, олон тоото харагшадые һонирхуулһан, зүрхэ сэдьхэлыень баясуулһан байна. Тиихэдэ буряад драматургнуудай зүжэгүүдые илангаяа халуунаар угтадаг, бидэнэй ажабайдалда сэхэ хабаатай үйлэ хэрэгүүдые хараһандал баясанабди. Сэхыень хэлэхэдэ, манай үндэһэн театр үни хада зохёохы хараа шэглэлтэй, маяг хэлбэритэй болоһон ха юм.

Һаяшаг туркмен драматург Г. Мухтаровай «Сэбэр басаган» гэжэ зүжэг найруулан табижа, харагшадые баясуулаа. Урдань олон яһатанай совет драматургнуудай табиһан зүжэгүүдые жэншэдгүй һайнаар табиһан юм. Тиимэһээ энэ зүжэг табиһаниинь гайхалгүй. Шухалань гэхэдэ, туркмен арадай мүнөө сагай ажабайдалда тохёолдодог зарим үйлэ ушарнуудые хаража, шэнэ һонин юумэ ойлгожо абаабди. Зүтөөр, совет хүнүүдэй уг зорилго нэгэшье һаа, арад бүхэн онсо өөрын ёһо заншалтай, маяг заршамтай байдаг шуу. Энэ талыень хубилгаагүй. Одоол Туркменидэ болоһон үйлэ хэрэг хаража баясаабди.

Зүжэг ород хэлэн дээрэ табигдана. Режиссер Ц. Цыренжапов өөрын шиидхэбэри хэжэ, хүнгэн маягтай болгоһон байна. Хаража һуухада ульгам ходорхой, зарим ушарта энеэхэ, мүн сэдьхэлээ зобохо баатай һуунабди.

Энэ зүжэгэй хүмүүжүүлхы шэнжэ шанар илангаяа ехэ. Тиимэһээ залуушуулшье, наһатай хүнүүдшье һонирхон хараха. Юуб гэхэдэ, зүжэг доторхи үйлэ хэрэг хүн бүхэндэ эрид сэхэ хабаатай, һайхан сэбэр Айджа гэжэ басагые хайрланабди, зарим ушарта дурагүйдэнэбди. Гол героини зохёолой хамаг үлхөө зангилаае шангаар баринхай; бүхы үйлэ хүгжэлтэнь эндэһээ эхитэй.

Айджа медицинскэ институт дүүргээд, хүдөө нютагта хүдэлжэ эхилнэ. Теэд хайшан гэжэ дээдэ һургуули дүүргээб? Хэр зэргэ мэргэжэлтэ болооб? Хүнүүдые баясуулжа шадана гү? Залуу хүбүүд, басагадта эрид сэхэ хабаатай асуудал сэдьхэл хүдэлгэнэ. Юундэ? Һурахын, эрхим һайн мэргэжэлтэ болохын тула институдта һурадаг бэшэ аал! Энэ асуудал нэн түрүүн түрэлхидтэ хабаатай.

Айджа басаганай түхэл шэнжэ, абари зан тиимэшье сэхэ бэшэ, хүбшэ тайгын зүргэ харгыгаар ябаһан мэтэ годирхой, өөрын зангилаатай. Артистка Л. Егорова басаганай һанал эрмэлзэлые, сэдьхэлэйнь бүхы нюусые тон зүбөөр тайлбарилжа, дура татамаар наадажа шадана. Айджа ажалдаа урагшагүйдэнэ. Юуб гэхэдэ, өөрынгөө һайхан дураар институдта ороогүй, харин эсэгынгээ баалалтаар ороһон, арайл гэжэ дүүргэһэн байна. Үбшэнтэниие аргалжа шаданагүй, заримдаа тад буруу эм заажа үгэнэ. Тиихэдээ басаган институт дүүргэһэн бэшэ, харин эсэгэнь танилнуудаараа ябуулга хэһэн болоно ха юм.

Айджа артистка болохо һайхан эрмэлзэлтэй байгаа. Теэд энэниинь түрэлхидынь ойлгоогүй, ойлгохошье дурагүй байгаа. Дунда һургуулида һуража байхадаа ажал хэхэ дадалтай болохо, мэргэжэлээ шэлэжэ абаха гэһэн тон шухала асуудал табигдана. Тиихэдэ Ильяс (артист М. Жапхандаев) тад ондоо харгы замайнгаа голые барижа ябаһан зураашан гээшэ. Хани нүхэрэйнгөө уршагта байдалда ороходо сэдьхэлээ зобоно, заабол зүб шиидхэбэри хэхые оролдоно. Ильясые — М. Жапхандаевые нюдэндөө ехэл дулаанаар харанабди. Таарамжагүй, буруу юумэ хэгшэдтэ дурагүйдэнэ, балшыса элирүүлнэ. Тиимэһээ мэхэшэ муухай аашатай Муллае үзэн ядана. Тухайлхада, Ильяс үнэн сэхэ, ажалша бэрхэ гэр бүлэдэ хүмүүжэһэн байна. Харин ажабайдал һайса мэдэхэгүй, ажал хэжэ һураагүй ябаһан Айджа тулгардаха баатай болоно. Энэ басаганай ямар бүлэдэ хүмүүжэһыень мэдэжэ абанабди.

Басаганай гэнэн хонгор аашые артистка Л. Егорова тон зүбөөр, тодо хурсаар гаргана. «Шэлэжэ» абаһан мэргэжэлээ үзэн ядахадань, мэхэшэ Муллагай мэхэдэ ороходонь дураа гутанабди. Юундэ? Эсэгын эрхэ монсог басаганай хүндүүлхэйе артистка эрид сэхэ оножо, энэ талыень онсо тэмдэглэнэ. Айджа саашадаа эмшэлэгшэнээр хүдэлхэ гү, али?.. Энэнь ойлгогдоногүй.

Шляпа үмдэһэн Мулла (артист Ч. Гуруев) одоол ёһотой мэхэшэн, ямаршье хүнэй дура гутамаар аашалдаг байна. Ажаглалта юуб гэхэдэ, артист нэгэ бага нозог аалиншаг гэхэ гү, али хитүүшэгээр харагдана. Тиихэдэ һамгаяа доромжолно, эрэ доргон болоно. Энэ талыень шүүд халта шэрүүншэгээр, хэрзэгыгээр зураглан гаргаа һаа, Мулла — артист Ч. Гуруев одоол «һураар татуулшагүй» мэхэшэн болохо һэн. Зүжэг һая табигдажа эхилээ. Хэнэйшье мэдэһээр, энэ образ орон байтараа мүлигдэхэ, заһагдаха юм бэзэ. Одоон дотор үмдөөрөө худаг соо ороһониинь хайшаахан ааб. Худагай оёортохи уһан үбдэгтэшье хүрэнэгүй ха юм. Элдэб янзын арга бии юм бэзэ. Энээхэн үзэгдэлые аятай зохид болгоо һаа... Мэхэшэниие ёгтолон наадалха гэһэн зорилго табигдажа болоо. Хэды тиигэбэшье үнгэрүүлһэнэй үлүү хаш.

Хибэс нэхэгшэ Лейли (артистка Д. Сангажапова), милициин капитан Ашир (Буряадай АССР-эй габьяата артист Г. Б. Бутуханов), Муллагай һамган Набат (Буряадай АССР-эй габьяата артистка Л. А. Абушеева), Иоганн (артист Д. Дашинамжилов), милиционер (артист Б. Тубаев) гэгшэд зүжэгэй гол хүгжэлтэдэ хубитаяа оруулһан, тус артистнарай һайнаар наадаһанай ашаар гол геройнуудай түхэл шэнжэ, абари зан тобойсо гарана.

Энэ зүжэгые республиканска шангай лауреат В. М. Бройко шэмэглээ. Туркмениин байгаали, мүн гэр доторой байдал эли тодоор харагдана.

Залуушуулда зорюулагдаһан энэ зүжэг театрай ээлжээтэ амжалта мүн. Залуушуулшье, наһатайшуулшье ехэтэ һонирхон харахал байха.

Энэ зүжэгэй хүмүүжүүлхы удха шанар нилээд ехэ гэжэ дахин дабтая. Ажабайдалдаа зам харгыгаа оложо ябаһан залуу хүбүүд, басагадта энэ зохёол яһалахан нүлөө үзүүлхэ байха гээд найдагдана.

М. ОСОДОЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Муллагай һамган Набат — Буряадай АССР-эй габьяата артистка Л. А. Абушеева (зүүн гарһаа), Айджа — артистка Л. Егорова. 2. Мулла — артист Ч. Гуруев (зүүн гарһаа), милициин капитан Ашир — Буряадай АССР-эй габьяата артист Г. Бутуханов.

К. МУНКУЕВАЙ фото.

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Георгий ДАШАБЫЛОВ

ТҮРҮҮШЫН БАГША

Һургуулида ороодүй ябаа һэн хаб.
Һурша мэтэ тэршээхэн,
Һууринай һамгадай хараал
шэнгээһэн,
Сонхын шэл шулуудадаг
Суутай мэргэн гэлсүүлһэн,
Айлай зуудаг нохойнуудтай
Айхабтар ехэ нүхэд —
Аляа тоомгүй ябаа һэн хаб.

Нагаса баабаймни (эхым эсэгэ
гээшэ) —
Набтар заахан үбгэжөөл
Намайе дуудажа асараад:
— Хүрөө, хүбүүмни, хүрөө,
Хүдхэ зангаа орхиё.
Үзэг бэшэгшье таниxагүй
Үхэр шэнги ябахашни гү,
Үтэр һура — гэбэ гээшэ.

Гарһаам намаяа хүтэлэнхэй нагаса
баабайм —
Гарабабди гэрһээ хоюулан.
Газаа ехэл дулаахан. Наран игаана.
Анандаев гэжэ хүршындөө
Абаашабал даа намайгаа.
— Минии зээ хүбүүе
Мэдэхэл эрдэмдээ һургыт, — гэжэ
Миһэлзэн хэлэбэ нагаса баабайм.

Хүршэ үбгэмнай ехэл хүхюун.
Хүрин ханзаяа уудалжа,
Хэдыхэн юумэ гаргаба.
Дээрэһээ доошонь бэшээтэй
Дэбтэрээ удаан шагаажа.
— Һурахал гүбэ, һураагүй һаань,
Һур шабха бэлдээд байхаб.
Һураха хэрэгтэй — гэбэ хүхюун.

...Тэрэ гэһэнһээ хойшо, үдэр бүри
Тэбэреэд нэгэ дэбтэр
Тэшэ ядан залхуурһаар,
Үбгэн Анандаев багшынгаа
Үүдэ татадаг болоо һэм.
Могой мэтээр мушхарһан,
Монгол үзэгтэ һуража ядан.
Мунхигша бэлэйб үдэр бүри.

Томоотой аад багшам, олон үгэгүй,
Тохигор нариихан хургаараа
Тоншоод абаха толгойем.

Үдэртөөл нэгэ үзэг
Үзэжэ гарахаб тэсэмгэй.
Һуужа ядаад тэршэлхэдэм,
Һур шабхаяа харуулаад,
Һулаар энеэбхилхэ олон үгэгүй.

Үгтэхэ эрдэм үгтэнэ бэзэ нэгэтэ,
Үзэг бүхэниие шудалжа,
Үнэтэй сагаа һалгаанхаар
Гансата энээниие дүүргээд,
Гараха гэжэ шиидээд,
Дээрэһээнь доошонь бирсайтар
Дэмы олон хотируулга
Дэбтэр соогоо бэшэбэб нэгэтэ.

...Баяртай гээшэм. Ямар бэрхэбиб!
Барагтай юм байна даа:
Баһаш бэлэхэнээр эрдэм шудалбаб.
Үбгэн буурал багшадаа
Үтэр түргэн гүйжэ ерээд,
Монгол бүхы үзэгүүдые
Морхиитор доошонь бэшэһэнээ
Маһалзан харуулбаб: ямар бэрхэбиб?!

Анандаев хүршэмнай ехэл даруу.
Аргааханаар дэбтэрыем абажа,
Анхаралтай үзэһэнэй һүүлдэ
Нюдэнэйнгөө шэлэй дээгүүр
Намайе урихaнаар шэртээд:
— Түргэн горхон далайда хүрэдэггүй,
Түлгэжэ шэргэдэг юм, — гээд,
Тулаа һэн шанаагаа ехэл даруу.

...Холын тэрэ үдэрые элихэн һанаяаб.
Хэжэнгэ — сэлгеэ голоорни
Хэды шэнээн уһан урдааб?
Эрдэм бэлигэй орьёл өөдэ
Эдир нүхэдтээ зорёоб.
Хуушан монгол, шэнэ лата,
Хариин хэлэшье шудалааб.
Харин мүнөө хэлэхээ һананаб:

— Түргэн горхон далайда
хүрэдэггүй —
Түрүүшын багшын үгэ,
Түрэл арадайм сэсэн үгэ.
Наһанай далайда хүрэхэ гэһэн
Нангин нэгэ хүсэл бии.
Таанадтаа, үхибүүдтээ, ашанартаа
Тангариг шэнгеэр захиналби:
— Түргэн горхон далайда хүрэдэггүй.

ОНТОХОН

ЮҺЭН ХҮБҮҮД

Эртэ урда сагта юһэн хүбүүтэй нэгэ үбгэн ажаһуугаа һэн гэхэ. Нэгэ хаан дунда хатанаа гэнтэ һүни алдаад, айл аймагаар дууһан бэдэрээд, яашье оложо ядаба. Тиигээд ноёд түшэмэдөө суглуулжа, тэрэ хатаниие заабол олохо тухай шанга захиралта буулгаба. Зүгөөр нэгэ түшэмэлынь бодоод иигэжэ айладхаба:

— Юһэн хүбүүтэй Буурал гэжэ үбгэнэйхи байха. Тэрэнэй хүбүүд оложо магад. Тэдэ юһэн хүбүүдээр бэдэрүүлхэ байгаа, — гэбэ.

— Тэрэ хатаниие оложо асараагүй һаань, 9 хүбүүдэйшни толгойень саазалжа алахаб, — гэһэн шанга захиралта хаан Буурал үбгэндэ эльгээбэ.

Буурал үбгэн ехэтэ гашуудажа, яаха хээхэ мүрөө оложо ядан гэр соогоо һууба. Уданшьегүй 9 шамбай хүбүүдынь агнууриһаа бусажа ерэбэ.

— Зай, хүбүүдни, эритэ мэсэ ходо ханада үлгөөтэй байдаггүй, эрэ хүн гэрээ ходо һахижа һуудаггүй юм гэһэн урданай заншал бии юм. Хүбүүдни ямар эрдэм бэлигтэй гээшэбта, намдаа энэ бэеэрээ хэлэжэ үгэхэ болобот, — гэжэ үбгэн Буурал, хэлэбэл даа.

— Би харанхы һүни батаганые алдангүй эрьюулжэ олохо шадалтайб, — гэбэ эгээ одхон хүбүүниинь.

— Далайе гансата балгахаб, — гэбэ хоёрдохи хүбүүниинь.

— Гурбан дабаае нэбтэ харахаб, — гэжэ гурбадахи хүбүүниинь хэлэбэ.

— Хөөрэлдэжэ байһан хүнэй хэтэ, хутагые мэдүүлэнгүй абажа шадаха шадалтайб — гэбэ дүрбэдэхинь.

— Уһагүй газарһаа уһа гаргаха, һулагүй газарһаа гал гаргаха шадалтайб, — гэбэ табадахинь.

— Эдеэ хоолгүй газарһаа хоңиной мяха, үүсэгүй газарһаа үхэрэй мяха гаргажа шадахаб, — гэбэ зургаадахинь.

— Хана нэбтэ шагнаха шадалтайб, — гэбэ долоодохинь.

— Хүнэй саашаа хараад, наашаа эрьелдэхэ хоорондо гурбан дабхар гэр бодхоожо шадахаб, — гэбэ наймадахинь.

— Һууһан газараараа ороод, һанаһан газараараа гарадаг хүмби, — гэжэ эгээ ехэнь хэлэбэ.

— Зай тиигээд энэ үдэр хаанай элшэн ерэжэ, 9 хүбүүдшни хатаниие оложо шадаха байна гэжэ хэлээд ябашабал даа. Харин олоогүй һаа саазалуулхаа байна гээ һэн, — гэбэ Буурал.

— Зай харанхышье болошобо даа. Ши бага дүүмнай хара батаганын мүрыень мүрдэхэ болоболши даа, — гэбэ эгээ ехэ ахань. Батаганые мүрдэ мүрдэһөөр, нэгэ ехэ далайда тулажа ерэбэ. Хоёрдохи дүүнь далайе балгажархиба. Балгаад байтарнь далайн оёортохи хара мангадхайн ордон соо үнөөхи хатан һуужа һуубал даа. Гурбадахи хүбүүн мэдүүлэнгүй хатаниие хулуугаад, хаанай ордон тээшэ ябашаба. Нэбтэ харадагынь абарга ехэ мангадхайн ерэхые дабаанай саанаһаа харажархиба. Нүгөөдэнь гурбан дабхар байшан бариад булта орошобод. Удаадахи хүбүүниинь ундагүй газарһаа уһа оложо, хоолгүй газарһаа хоол оложо, сай хоол эдижэ садабад.

Тиигээд эгээ одхон хүбүүниинь иигэжэ хэлэбэ:

— Ехэ аха, ши һууһан газараараа ородог, һанаһан газараараа гарадаг бэлэйш, — гэбэ. Тиигээд һууһан газартаа булта ороод, хаанай богоһоор гарашабад. Хаанда хатаниие оложо асарһан тухайдаа айладхабад. Хаан ехээр баярлажа, Буурал үбгэниие дуудажа ерүүлээд: «Танай юһэн хүбүүд минии дунда хатаниие хара шолмосой һабарһаа абарба. Баярлахын ехээр баярлабаб.» — гэбэ. Тиигэжэ Буурал үбгэн юһэн хүбүүдээрээ гэртээ бусажа, амар жаргажа һууган һэн гэдэг.

Н. ХАЗУЕВАЙ
суглуулбариһаа.

МОНГОЛ ТААБАРИНУУД

Байн хэһэн хоёр сахариг,
Бахим хэһэн дүрбэн
сахариг.
Бата табан зангилаа,
Бариха нэгэ үзүүр,
Татаха нэгэ бүтүү.
(*Хазаар*).

Занги, занги зангилаа.
Занги найман зангилаа,
Бэрхэ бэрхэ зангилаа,
Бэхи найман зангилаа.
(*Шүдэр*).

Доогуураа эдижэ,
Дээгүүрээ гаргадаг
Хоёр шэхэн, нэгэ аман.
(*Харууя*).

Ара бэе нютагтай,
Арһан уутатай,
Хайр шулуун нүхэртэй,
Хурса ехэ галтай,
Улаан мүндэр буулгадаг,
Уладай хэрэг бүтээдэг.
(*Хэтэ*).

Һуумал бурхан
Гүймэл шэрээ.
(*Моритой хүн*).

Гэрэй хойно
Гэдэг годог.
(*Гээгэ*).

Саһата гурбан нюруу,
Губита гурбан дабаан.
Жэмэстэ гурбан обоо.
Жаргаланта гурбан булаг.
(*Жэлэй дүрбэн саг*).

Уухай уухай баатар,
Ууса дундуураа таһархай
баатар.
(*Шоргоолзон*).

Эреэн эшэгэн
Эрьелдэн таргалба.
(*Ээрсэг*).

Боро банди
Бодон хонобо.
(*Домбо*).

Би тархи,
Ши тархи,
Бэе бэеэ харахагүй тархи.
(*Эмээлэй бүүргэ*).

Шамһаа багаханшье һаа,
Шамайе үргэжэ табиха.
(*Дүрөө*).

Могой бэетэй
Модон хюмһатай
(*Шүдэр*).

Хажууда
Хара тэбшэ.
(*Шэхэн*).

Хара морин
Ногоон ноготой.
(*Монгол гутал*).

А. ДАШДЭНДЭВЭЭ
суглуулбариһаа.

ЮРӨӨЛНҮҮД

1. Арбай улаан тарянтнай
Ара үбэрые бүрхөөжэ,
Табан хушуу малтнай
Тала гүбээе бүрхөөжэ,
100 эхэ хониднoo
100 хурьга абажа,
Һүн һайхан эдеэгээр
Совет хүнүүдые хангажа,
ЦК партиһаа магтаалтай
Сэлеэн зондоо хүндэгэй
Ябахатнай болтогой!

2. Коммунис партиингаа
хүтэлбэреэр
Коммунизм тээшэ
дабшажа
Агуу Ленинэй заабарияр
Ажабайдалаа зохёожо,
Табан жэлэйнгээ түсэбые
Дүрбэн жэлдэ дүүргэжэ.
Эрхим һайн ажалаараа
Эхэ ороноо баяжуулжа
Байхыетнай хүсэе.

3. Хүмүүжүүлжэ байгаа
хүүгэдээ
Хүнүүдэй эрхим болгожо,
Эрдэмэй ехэ далайе
Эрхим һайнаар
шудалуулжа,
Ажал хүдэлмэридэ
абьяастай
Аба орондоо хүндэтэй
Эхэ орондоо туһатай
Үетэн нүхэдтөө хүндэтэй
Хүнүүд болгон
Һургахыетнай хүсэе!

4. Түлижэ байһан галтнай
Түмэн жэлдэ бадаржа,
Байрлажа байгаа
нютагтатнай
Бадма сэсэг һалбаржа,
Үри хүүгэдээрээ
үргүүлжэ,
Үнэн жаргал эдлэжэ,
Ута наһа наһалжа,
Удаан жаргахатнай
болтогой!

Ж. ЦЫДЫПОВЭЙ
суглуулбариһаа.

БЭЛИГТЭЙ ХАТАРШАН

Зинаида Мокроусова Саратов хотын хатарай һургуули дүүргэмсээрээ, комсомолой зууршалгаар сэрэгэй ансамбльда хүдэлмэрилжэ эхилээ һэн. Дайнай түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, тэрэ фронтын харгынуудаар ябаа.

— Байлдаанай боложо байһан газарнуудташье ерэжэ, концерт харуулдаг һэмди, — гээд Зинаида Максимовна хөөрэдэг, — Солгёон һайхан ород хатарһаа сэрэгшэдэй һэргэн байхые харахадаа баясахаш. Уянга һайхан дууһаа зарим сэрэгшэд уяраад уйладаг һэн.

Дайнай дүүрэмсээр З. М. Мокроусова Буряад орон ерээ бэлэй. Улаан-Үдэдэ хүдэлжэ эхилээ. Хүдөө нютагуудаар айлшаар ябахадаа, эртэ урдын түүхэтэй буряад арадай уян зөөлэн, солбон солгёо хатарнуудтай танилсаа.

Улаан-Үдын гарнизоной офицернүүдэй байшангай дэргэдэхи арадай хатарай ансамблиин балетмейстер боложо, З. М. Мокроусова ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Багахан саг соо 40 хүнһөө бүридэдэг энэ коллектив һонирхолтой концертнүүдые бэлдэн харуулдаг бэлэй. Сэрэгшэд, ажалшад, студентнэр, колхознигууд тэдэнэй концертые халуунаар угтадаг һэн. Суглуулһан мүнгөө үншэн үхибүүдые тэдхэхэ жасада оруулдаг бэлэй.

Совет театральна искусство хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1957 ондо Зинаида Максимовна Мокроусовада Буряадай АССР-эй габьяата артистын үндэр нэрэ олгоһон юм.

— Тэрэ жэл ехэ бэрхэшээлтэй байгаа. Хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр хатартаа ахасаха баатай болоо һэм. Ансамблиингаа нүхэдһөө туһалаагүй һаа яахаяашье мэдэхэеэ болишоод байгаа бэлэйб, — гэжэ Зинаида Максимовна хөөрэнэ.

Уданшьегүй тэрэ уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадалсажа эхилбэ. Энэнь ехэ бэрхэтэй һэн. Юуб гэхэдэ, хатарта халти һуража эхилһэн сэрэгшэд албанһаа табигдаад, гэртээ бусадаг бэлэй.

1965 ондо З. М. Мокроусовагай хүтэлбэрилдэг коллектив ехэхэн амжалта туйлаа. Тэдэнэр фашис Германиие илаһанай 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан сэрэгэй ансамбльнуудай харалгада хабаадалсаа бэлэй.

Тэрэ жэл Улаан-Үдэһөө зөөжэ ошохо баатай болоо һэн. Мокроусовагай нүхэрынь Шэтэ хотодо албаяа үргэлжэлүүлхээр эльгээгдээ бэлэй. Шэтэ хотын офицернүүдэй байшанда З. М. Мокроусова мүн лэ уран һайханай бүлгэмэй хүдэлмэридэ хабаадажа эхилбэ. Тэрэнэй хүдэлмэри тухай Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша В. Маймескул иигэжэ бэшээ һэн: «Бэлэдхэл һайнтай, шадабари ехэтэй, хатар һайнаар гүйсэдхэжэ шададаг коллективые Зинаида Максимовна эмхидхэжэ шадаа...»

З. М. Мокроусова мүнөө үедэ Одессэ хотодо ажаһуна. Тэрэ А. Ивановой нэрэмжэтэ клубта хүдэлмэрилнэ, тэндээ хатарай ансамбль эмхидхээ.

С. ХАНЕВИЧ.
«Прапор Жовтня» газетын
хүдэлмэрилэгшэ.

ДОМОГ

АНДА НҮХЭД

Зайһан Охиной хурса хутагаар хюмһаяа сэбэрлэжэ байтарнь, «Энэ һүни шамайе алахаяа байна» гэһэн үгэнүүд хутагын эри дээрэ ялалзан харагдашаба. Энээнһээ зэбүүрхэһэн зайһан нютагаа һэлгэхэ гэжэ шиидэбэ. Эгээл дуратай мориндоо эмээлээ һөөргэнь харуулжа тохобо. Иигэжэ тэрэ ошохо зүгөө нюуха гэжэ шиидэбэ ха юм.

Охин зайһан мянган сэрэгшэдтэй һэн. Зайһан нютаг һэлгэхэнь гэжэ дуулахадаа, зуун табин сэрэгшэд ерэжэ, суг хамта ябахые мэдүүлбэд. Үнэн сэрэгшэдтээ баяр хүргөөд, Охин зайһан тэдэнэртээ хойто зүг шэглэн ябабад.

Харлун нютаг хүрэжэ ерэхэдэнь, газар дороһоо аршаан бурьялжа байба. Сэрэгшэд моридоо уһалаад, аршаанай амтатай уһа уугаад саашаа ябахадаа, энэ аршааниие зайһан Охиной нэрээр нэрлэбэд.

Энэ үедэ Харлун нютагта Мүнхэ гэжэ нэрэтэй аяншан ябаа һэн гэхэ. Энэ аяншан намайе алажа болохо гэжэ Охин айба ха. Харин Мүнхэ анда нүхэрые бэдэржэ ябаа бэлэй. Тэрэнэй аян замда гарахадань, эхэнь өөрынгөө һүөөр хурууд хэжэ үгэһэн гэхэ.

— Замай хүнтэй уулзахадаа, энэ хуруудаар хүндэлбэл, анда нүхэд болохот, — гэжэ Мүнхын эхэ хэлээ бэлэй.

Зайһан Охинтой уулзахадаа, Мүнхэ энэ хуруудаараа тэрэниие хүндэлхэ гэжэ шиидэбэ. Харин зайһан арсаба. Тиихэдэнь Мүнхэ: «Улын оройдо гаража, ута холын зам харая», — гэбэ.

Уулын оройдо гаража, уулын эзэдтэ үргэл хэһэнэй һүүлээр, өөһэдөө багахан юумэ эдихэдээ зайһан Охин мэдэнгүй хурууд эдижэрхибэ. Хурууд эдиһэнэй һүүлээр тэрэнэй сэдьхэл тэншэржэ, Мүнхэ тээшэ дулаахан харасаар хараба ха. Тиихэдэнь Мүнхэ:

— Нэгэ эхын һүөөр хэгдэһэн хурууд эдижэ, анда нүхэд болобо гээшэбди, — гэжэ хэлэбэ.

— Анда нүхэд болобобди, — гээд зайһан Охин Мүнхын гар бариба.

Анда нүхэд замдаа хамта ябажа, Ехэ нугада тогтобол. Бэлшээри һайнтай энэ нютагта Мүнхэ һууриждаа үлэбэ. Харин зайһан Охин Харлун бусажа ерэбэ. Энэ нютагта тэрэ сэрэгшэдтээ һууриждахаар шиидээ һэн ха.

Урда сагһаа эхитэй изагууртанай бүлэһөө гараһан зайһан Охин өөрын түүгай һэн ха. Тэрэнэй үбгэ эсэгын эсэгэ Боржогон нютагай тайжын дутын сэрэгшэ байгаа гэдэг. Үбгэ эсэгэнь Цокто тайжа һэн ха. Тэрэ монгол сэрэгшэдые ударидан, манжуурнуудһаа нютаг ороноо хамгаалха тэмсэлдэ хабаадалсаһан гэжэ үгэ бии. Зайһан Охиной эсэгэнь найман хушуунһаа бүридэһэн Цахар аймагай ударидагшын дэргэдэ хүдэлмэрилдэг байгаа гэдэг.

Хатагана, Сартуул, Табангууд, Сонгоол отогуудай хүнүүдые Охин зайһанай үри һадаһан гэжэ домоглон хэлсэдэг.

И. ТУГУТОВАЙ
суглуулбариһаа.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. КПСС-эй обкомдо. Республикын партийна эдэбхитэдэй суглаан тухай информационно мэдээсэл. «Партиин урядада харюу болгон» — суглуулбари.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Үлгэдэлгүйгөөр» — В. Николаевай статья. «Тэнгэриин нээртэр...» — В. Зоркиной статья. Манай хөөрэлдөөн. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. «Техническэ хангалтын станци» (ВАЗ) — Н. Скоропадскын статья. «Байгаалиинхиһаа үлүү гоёор» — И. Луначарскаягай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайн» — бэшэгүүдэй суглуулбари. Элдэб һонин. Танай гүйлтаар эмхидхэгдэһэн уулзалга.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.00 — «АБВГДейка». 10.35 — «Һайн шанартай эд бараа ехээр гаргаха». 11.05 — Фигурна һолжоролгоор СССР-эй чемпионат Киевһээ дамжуулагдаха. 11.50 — «Елкын наадан». Кремлиин съезднүүдэй ордон сооһоо дамжуулга. 12.50 — Һүүлэй һонин. 13.00 — «Спортлотогой» тираж. 13.10 — «Уран шүлэг». В. Маяковский. 13.30 — Мультфильмнүүдэй программа. 14.00 — «Ан амитадай байдал». 15.00 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм тараалгын программа. 15.30 — 15.40 — Техническэ забһарлалга. 15.40 — «Совет кинотой түүхын хуудаһанууд» — «Юность Максима» уран һайханай фильм. 17.30 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн». 18.00 — «Хүгжэмтэ литэ». 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.00 — Шэнэ жэлэй «Сэнхир галхан». 23.05 — 23.15 — Техническэ забһарлалга. 23.05 — 23.15 — Фигурна һолжоролгоор СССР-эй чемпионат Киевһээ дамжуулагдаха.

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республикадамнай нэгэ бүрхэжэ, нэгэ сэлмэжэ байха. Зарим газарнуудта багаханаар саһан орохо. Зүүн тээһээ секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. Температура 13—18, Байгалай урда эрьеэр 8—13, хойто аймагуудаар 20—25 градус хүйтэн болохо. Улаан-Үдэдэ һүниндөө 21—23, үдэртөө 14—16 градус хүйтэн болохо.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1975 оной январиин 11. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-03315. Заказ № Ю444